

ZEISS

ANASZTIGMÁTOR

„TESSAR“

1: 3.5

Arcképekhez

1: 4.5

Lumière színes felvételekhez

1: 6.3

Pillanat- és tájfelvételekhez.

PALMOS-KAMARÁK

könnyű fémből fokális redőnyzárral kapható a foto-üzletekben, valamint

WIEN, IX/3
Ferstelgasse 1.
(Ecke aximilianplatz)

CARL ZEISS
— JENA —

Berlin,
Frankfurt a.M.
Hamburg, London,
St. Petersburg.

Tessék „P 32“ sz. ismertetést kérni. =!! Inyen és bérmentve!!

Lajstromozott védjegy!

„VIGOR“-MATTPAPIROS

tónfixáló, szétválasztott szinező és platinfürdő, valamint
az összes színes tónusokhoz 12 válfajban.

A réteg teljes fénytelségével a legnagyobb foku brillanciát és a mély árnyékok szép árnyalatosságát egyesíti. Csakugy retusálható,
mint akár az akvarellpapiros, hónapokig tartós.

Kérjen mintacsomagokat

„Az Amatőr“-re való hivatkozással. ♦ Az összes válfajokat tartalmazó mintacsomagok ára 1.20 korona

Fabrik Photogr. Papiere, Trockenplatten und patent. Spezialapparate:

Ferdinand Hrdliczka Wien XVI/2

Lerchenfeldergürtel 9—11.

Herbststrasse 1.

„LINOTYP” TRAPP & MÜNCH papírja, a MATT-ALBUMIN-PAPIROK új fajtája. Védjegy

Vászonszövésű, fehér és sárgás; finom és szemcsés.

LINOTYP minden negatívhoz alkalmas a finom szemcsés („Feinkorn”) kisebb méretű képekhez, a durva szemcséjű „Grobkorn” a nagy mérettűkhez,

LINOTYP igen gyakran szép meleg és bársonypuha árnyékokkal másol.

LINOTYP bármely használatos, a fénytelen celloidin papirokhoz előírt színező vagy színező-rögzítő (tónfixáló) fűrdőben kitűnően színezhető.

LINOTYP 27 M-ba kerül a szakfényképésznek könyvenként. De ivenként is kapható.

Mintacsomagok — „Az Amatőr”-re való hivatkozás esetén — a kívánt méretekből bérmentve I.-M.-ért kaphatók.

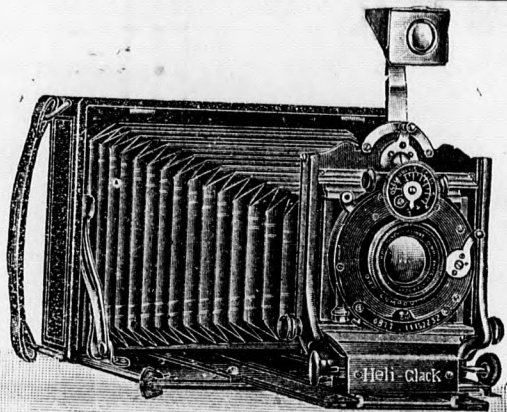
◆◆◆ TRAPP & MÜNCH G. m. b. H. FRIEDBERG (Hessen.) ◆◆◆

 Modern művésznyomat-papírosok gyára. Telefon-szám: 64. Sürgőnyom: „TUMA”.

MATT-ALBUMIN, a legrégibb és legismertebb jelzés.

A Rietzschel Heli-Clack

9×12 és 10×15 cm. szélességben.

Precíziós-kamara szélesség-méret-ben fényerős optika részére, hátramoszoros kihúzóval és szilárd, öntött szerkezettel.

Kihúzata 31 cm., illetve 38 cm., a mi egyedül a hátsó lencsével való dolgozást is csakúgy lehetővé teszi, mint az elülsővel. Teleobjektívek használata nélkül is tehát 2-3 szoros, teleobjektívek használata esetén pedig 8 szoros nagyítás érhető el. Sokoldalú fel és oldaleltolás az öntött előrész révén, kettős csavar-menet, kivehető objektív deszka.

Kérje — „Az Amatőr”-re hivatkozva — 3. számú árjegyzékünket ingyen és bérmentve.

A Hch. Rietzschel G. m. b. H.

Optische Fabrik G. m. b. H. München.

Képvisező: G. JAHN, Wien, IX/4. Sechsschimmelgasse 7.

Wanaus József

FÉNYKÉPEZŐ - KÉSZÜLÉKEK
ÉS KELLÉKEK SZAKÜZLETE

BUDAPEST, DEÁK FERENC-UTCA 19.

Dúsan felszerelt raktár: szalon-, utazó, Kodak és egyéb kézi kamrákban. — Leghíresebb gyártmányú objektívek. Celloidin, aristo, bromezüst papírok. — Kiváló jó minőségű lemezek. — Mindig friss vegyszerek állandóan raktáron. — Előhívások 1 nap alatt eszközöltetnek. — Mindennemű fényképezési munkát elvállalok.

Sötét kamara amatőröknek ingyen áll rendelkezésére. Uj nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

ELISMERTEN A LEGJOBB
DIAPOZITIV-LEMEZEK

GUILLEMINOT

ezüst-lactat-lemezek vetítésre.

LEGTISZTÁBB RÉTEG! KÖNNYŰ KEZELÉS!

R. GUILLEMINOT, BOESPFLUG & CO.

Gyárosok **PARIS**, 22 rue de Chateaudun.

Minták kívánatra és e lapra való hivatkozással ingyen és bérmentve.

! A kezdő !
A haladott
A művész !
amatőrök és szakfényképezők
 egyaránt dicsérik a

Gevaert-papírokat

Nagy választék a különféle válfajokban.

≡ **Értékes szakmunka** ≡

Kimerítő útmutatásokat ad a kimásoló és előhívó papírokkal való dolgozás minden ágában és a kész képek izléses adjustálásra nézve is a most megjelent

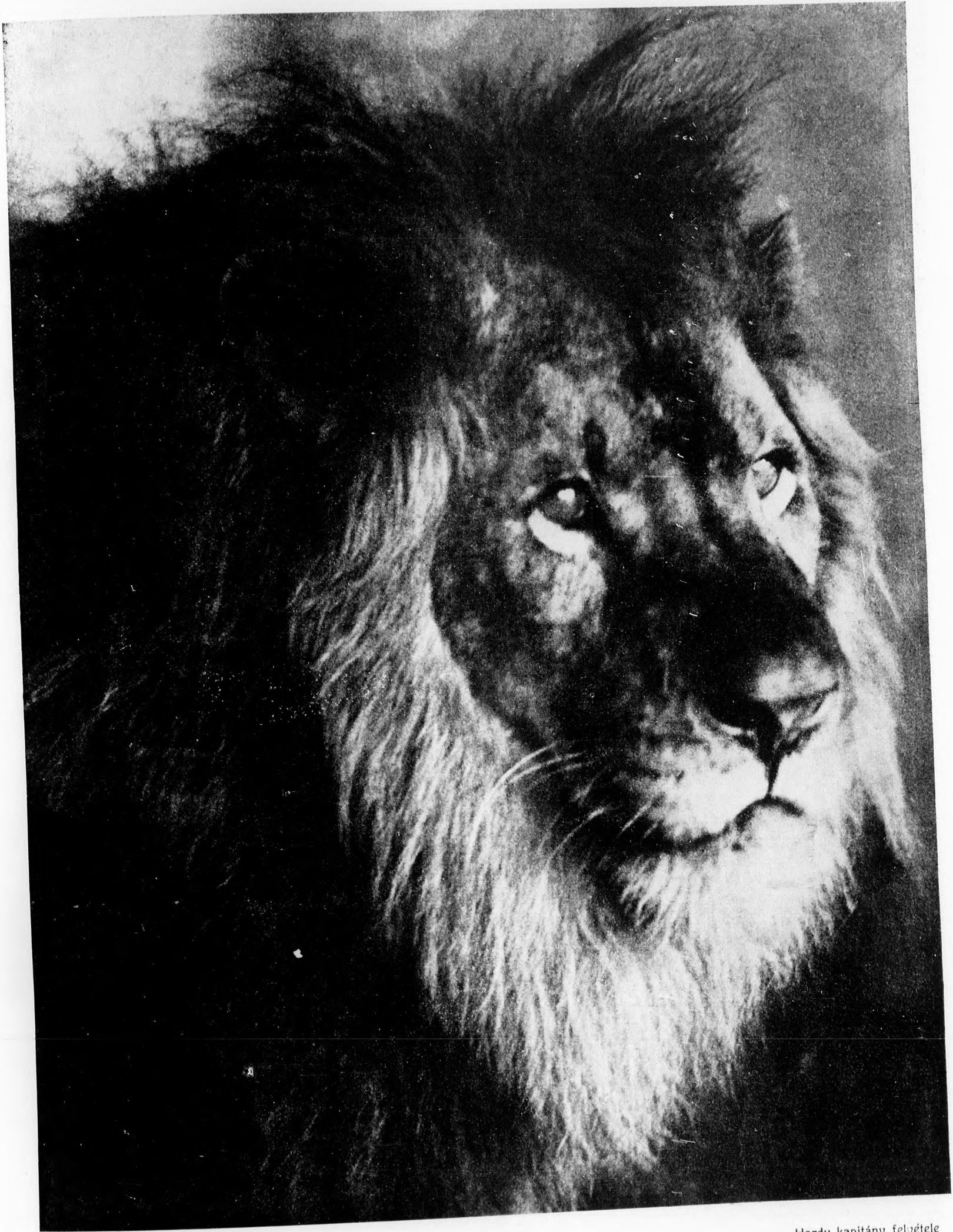
GEVAERT-KÉZIKÖNYV

melyet — «Az Amatőr»-re való hivatkozás esetén — teljesen díjtalanul küld meg az

Actien-Ges. L. Gevaert & Cie

Direction: Carl Hackl

WIEN, VII. THEOBALD-GASSE 13.

Oroszlán-tanulmány

Hardy kapitány felvétele

Tanulmányfej
Hugo Erfurth, Dresden

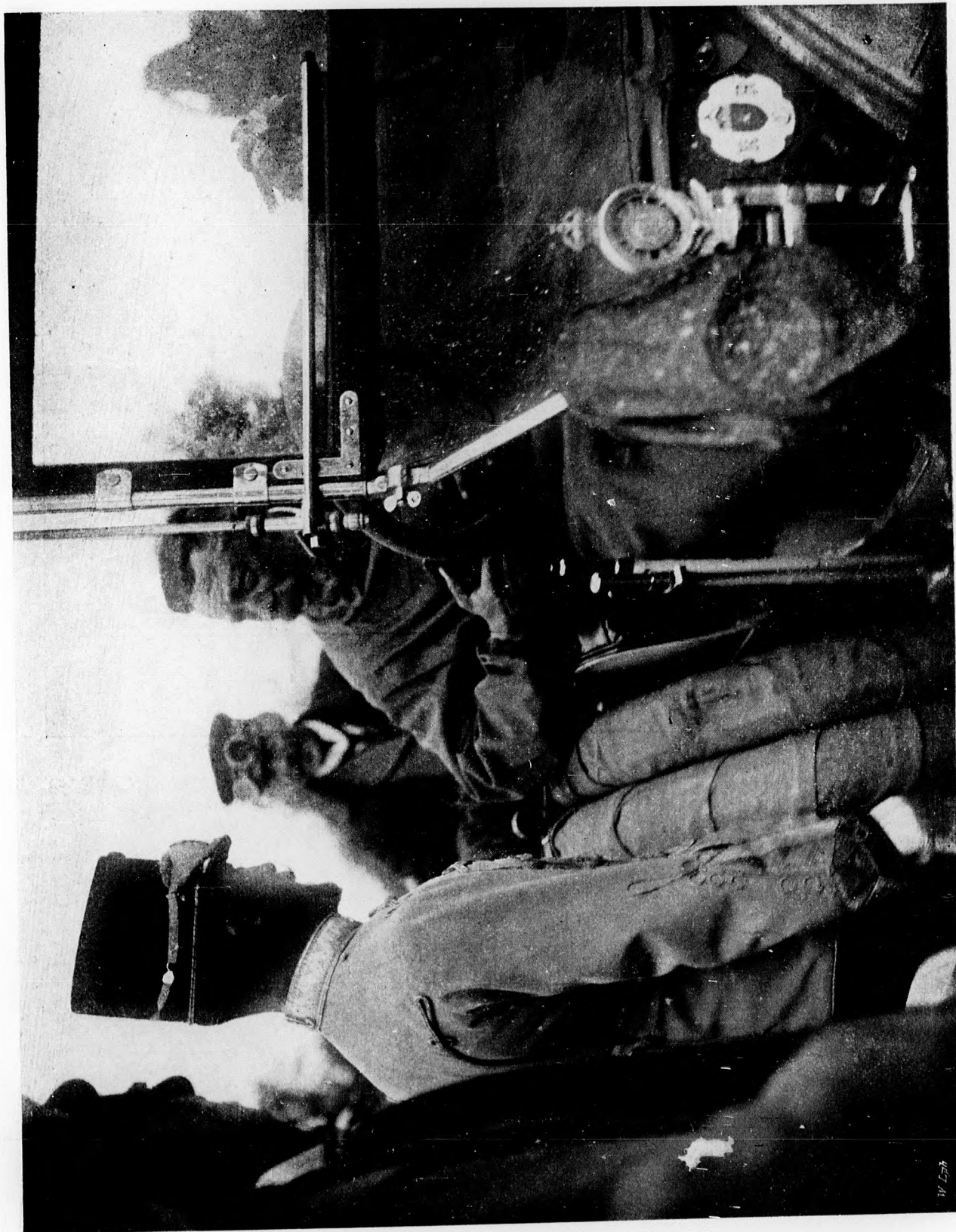
Felvéve „Busch Bis-Telar, Serie II F: 7,7 No.
4, F = 550 mm.” távobjektívvel

Erdei út a Balaton mentén.
Hochreiter Kázmér, Kenese

„Az Amatőr“ orsz. kiállításából
a Margitszigeten (a főhercegi
kastélyban)

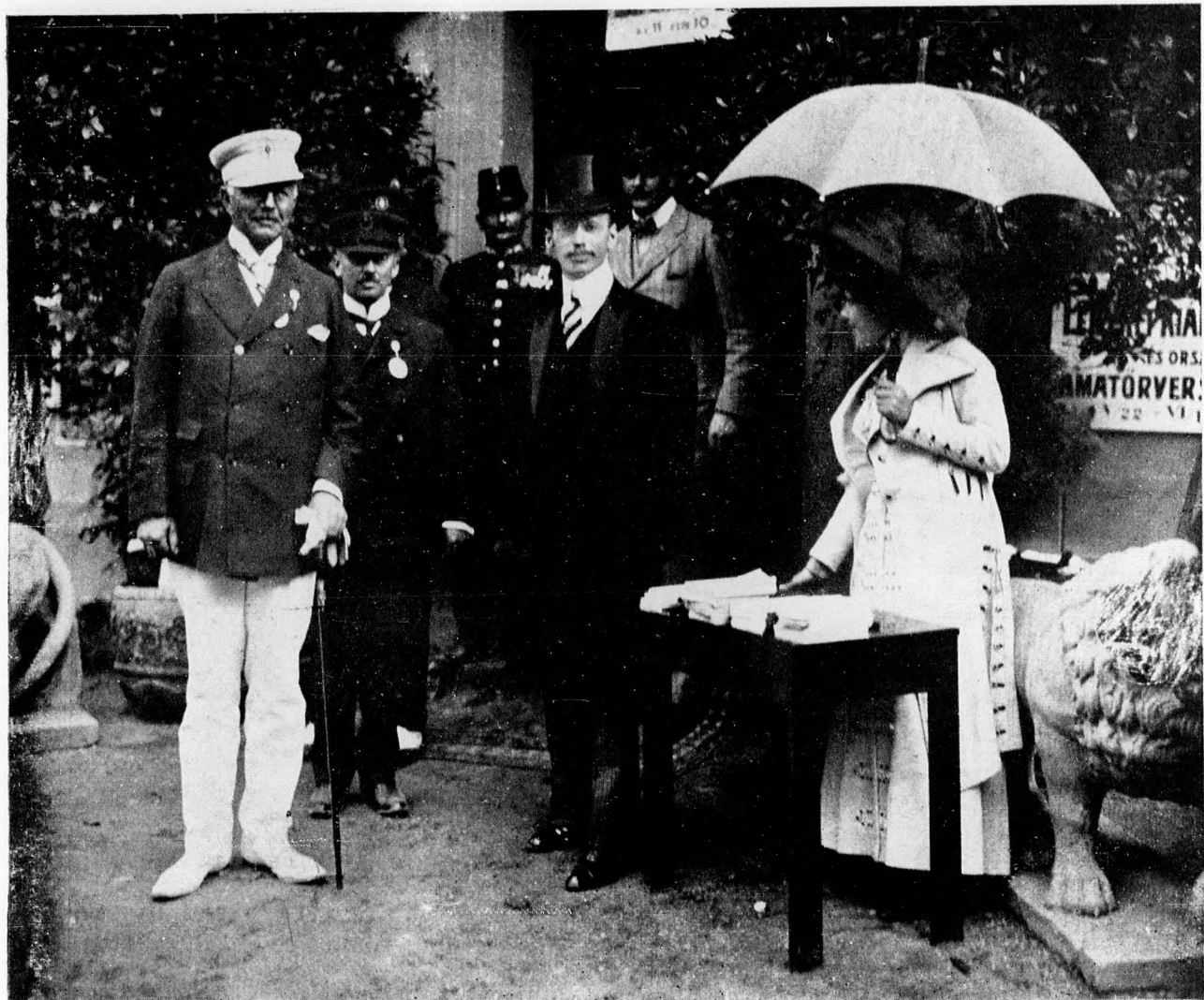

„Az Amatőr” kiállításából a Margitszigeten
(a főhercegi kastélyban)

A „Henrik herceg automobil verseny-út”
József főherceg találkozása Henrik herceggel a megyeri csárdánál

Vilmos szász-weimari herceg „Az Amatőr” kiállításának bejáratánál.
Tőle balra dr. Kohlman Artúr (lapunk főszerkesztője.)

„Az Amatőr” orsz. kiállításából a Margitszigeten
(a főhercegi kastélyban.)

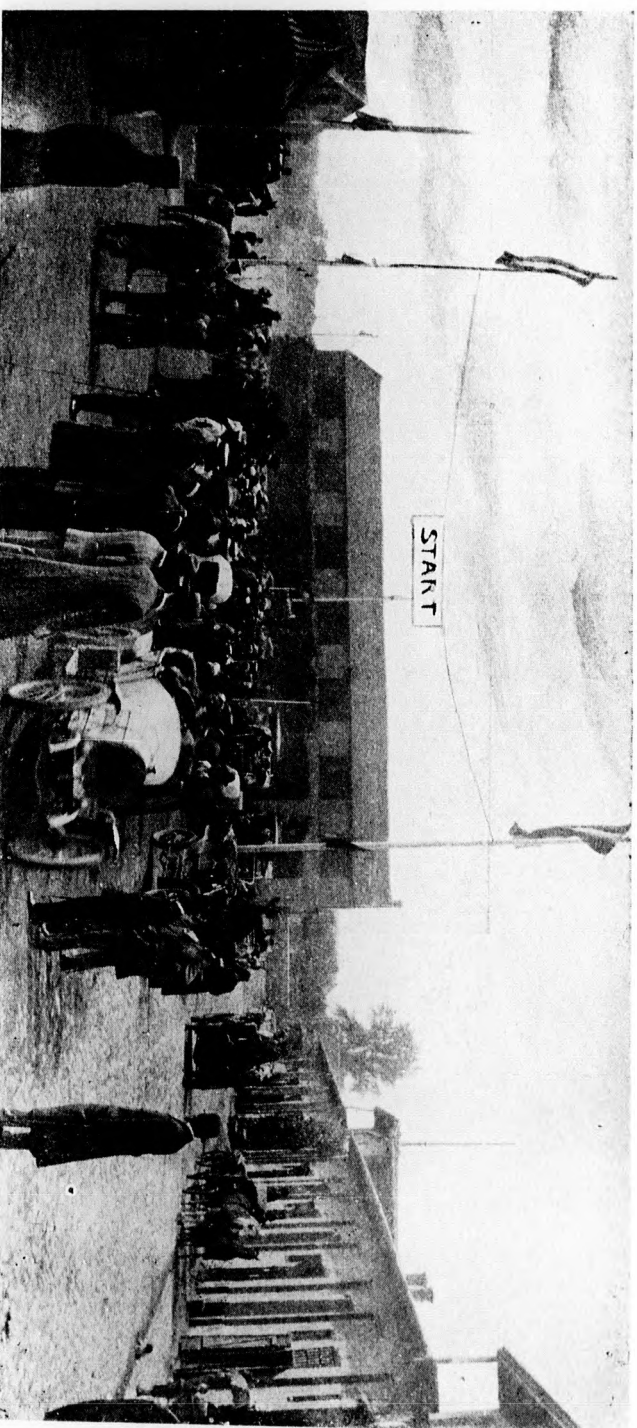

Vilmos szász-weimari herceg
Mészöly Miklós felvétele

„Az Amatőr“ orsz. kiállításából
a Margitszigeten (a főhercegi kas-
télyban)

Indulás a Tattersalból Bécsbe
A „Magyar Automobil-Ujság” felvétele

Az „Amator” orsz. kiállításából a Margitszigeten
(a főhercegi kastélyban)

A kis Eszterházy hercegek
Mészöly Miklós, Budapest

Felvéve: „Az Amatőr“ orsz. kiállításában a
Margitszigeten (a főhercegi kastélyban)

Olasz
cigányleány
Gyürk Ilona,
Budapest

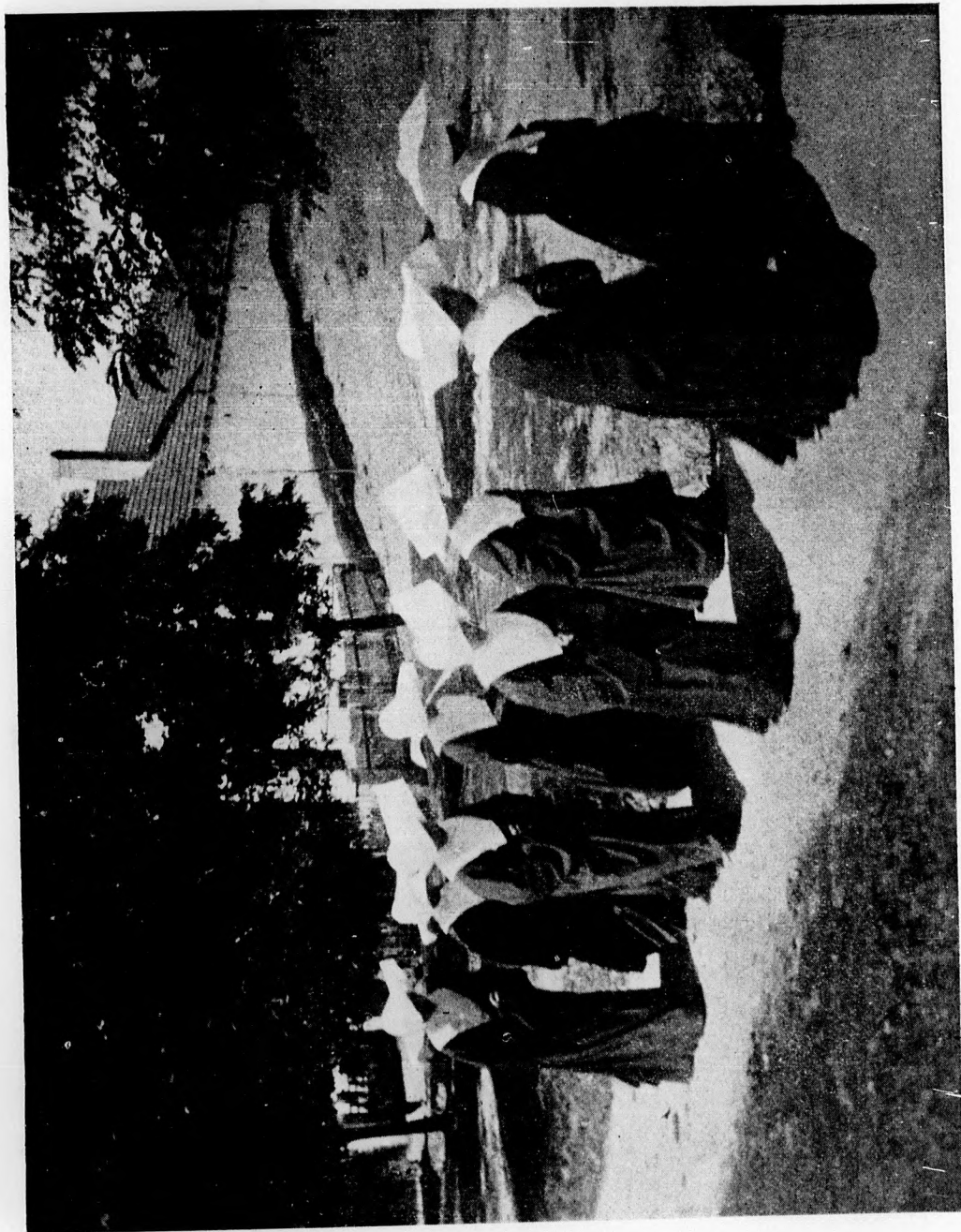
„Az Amatőr“ orsz. kiállít-
ásából a Margitszigeten
(a főhercegi kastélyban)

Legelésző birkanyj
Dr. Potsatkó Géza, Kassa

„Az Amatőr“ orsz.
kiállításából a
Margitszigeten (a fő-
hercegi kastélyban)

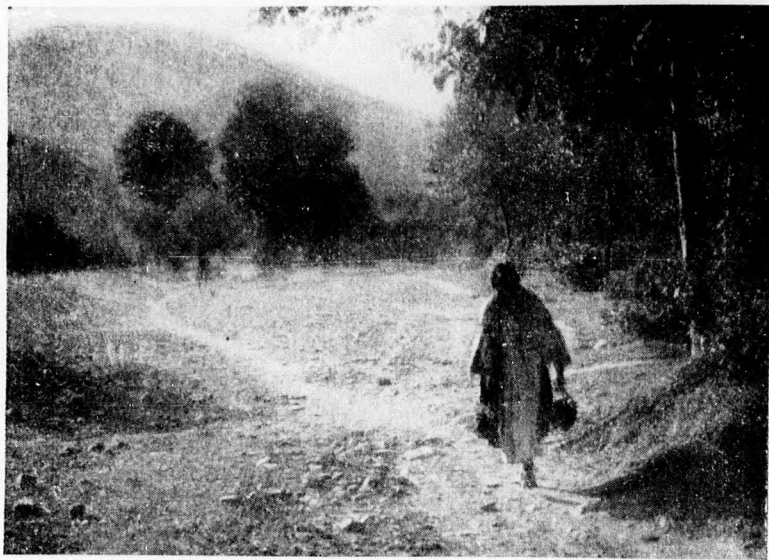
Apácák
Jakabffy Zoltán, Budapest

„Az Amatőr” orsz. kiállításából a Margit-szigeten (a főhercegi kastélyban)

Hazafelé

Jesch Aladár, Nagyvárad

„Az Amatőr“ orsz. kiállításából a Margitszigeten (a főhercegi kastélyban)

Aratók

Kerekjártó Margit, Budapest

„Az Amatőr“ orsz. kiállításából a Margitszigeten (a főhercegi kastélyban)

EJEDEMI LÁTOGATÓK „AZ AMATŐR” MARGITSZIGETI KIÁLLÍTÁSÁN.

— „A HENRIK HERCEG AUTOMOBIL VER-
SENY-ÚT” RÉSZTVEVŐINEK LÁTOGATÁSA.

Azokhoz a nagy sike-
rekhez, melyeket el-
ső országos művészi
fényképkiallításunkkal
arattunk — és amelye-
ket elsősorban a ben-
nünket minden téren

támogató hű olvasóinknak köszönhetünk — méltán sorakozik az a külső
siker is, mely a Henrik herceg automobil verseny-út résztvevőinek
látogatásában nyilvánult. Az az általános elismerés, melylyel a szak-
körökön, a fotovilágon kívül a sajtó és a nagyközönség is elhalmozott bennünket, ez
első művészeti vállalkozásunknak feltétlen és nagy sikerét jelenti. Valóságos művészeti
látványosság számba megy immár a mi kis fototárlatunk, melyet nemcsak a Margit-
szigetre kiránduló fővárosi nagyközönség sétaközben, hanem úgy a vidéki, mint kül-
földi idegenek is meglátogattak, egyenesen *felkeresve* azt.

Ilymódon köztudattá vált „Az Amatőr” margitszigeti kiállítása. Ez magyarázza
meg tehát azt a — sokak előtt talán meglepő — eseményt is, hogy kiállításunk meg-
tekintését „Henrik herceg automobil verseny-út” fejedelmi résztvevői és előkelő
társaságának programjába is felvette a budapesti rendezőség, illetve a vendéglátó
„Magyar Automobil-Club”.

Az utolsó órában 12-én, szombaton este vettük az örvendetes és megtisztelő hirt
és másnap vasárnap délután zászló-diszben, délszaki növényekkel és a legértékesebb
keleti szőnyegekkel gazdagon diszitve* várta a margitszigeti főhercegi kastély előkelő
vendégeinket. Kiakartunk tenni magunkért és azt hisszük, nem is vallottunk szégyent
a külföldiek előtt.

Pontban 5 órakor délután jelentette *Beniczky* Tamás rendőrfelügyelő, hogy a
társaság, — Vilmos szász-weimari és szászországi herceg ő fenségével az élén néhány
perc múlva kiállításunkba érkezik. A német birodalmi színekkel diszitett kapuban
lapunk főszerkesztője fogadta a fejedelmi vendégeket. És — miután bemutatták, —
a következő szavakkal üdvözölte Vilmos szász-weimari herceget:

„Fenség! Mély tisztelettel és hódolatteljes örömmel üdvözlöm Fenségedet
és a „Henrik herceg automobil verseny-út” többi igen tisztelt résztvevőit
— lapom szerkesztősége és a magyar fotovilág nevében is — abból az
alkalomból, hogy szép hazánkon át vezető dicsőséges utjukban, világszép
fővárosunk megtekintése közben a mi szerény fototárlatunkat is kegyesen
útba méltóztatott ejteni. A fotóművészet még csak zsenge hajtása a szépet alkotó
művészeteknek és nálunk csak most kezd igazában kibontakozni. Ámde
engedje Fenségedremélnem, hogy ennek dacára is méltóztatik kiállításunk-
ban olyan képeket is találni, melyeken — gyönyört és impressziót meritve a
szerzőnek szépen átérzett és művésziiesen feldolgozott témáju alkotásából —
Fenségednek a széphez szoktatott, műértő szeme is megakadhat. Méltóz-
tassék tehát Fenségednek kegyesen kitüntetni azzal, hogy mint az általam
összegyűjtött és rendezett anyag szerény ismerője Fenségedet és az igen
tisztelt társaságot kalauzolhassam.”

Főszerekesztőnk üdvözlő szavaira Vilmos szász-weimari herceg a következő-
képpen válaszolt:

„A fényképezés ma már a művészetek közé tartozik. Sok szépet
alkotnak vele művelők, amiből a hazánkban, Nemetországban rendezett ki-

*A pazar szépségű szőnyegekét *Brandl* Arturné keleti szőnyegraktára szállította a kiállítás előkelő
izlésű, nagyértékű butorberendezése a híres *Schmidt*-téle lakberendezési vállalat kiváló izlését dicséri.

állítások megtekintése alkalmával már ismételten örömmel győződtem meg. Magam is nagyon érdeklődöm a fényképezés iránt, de azonkívül, hogy az Önök kiállításáról már sok szépet hallottam, kíváncsi vagyok azokra a képekre is, melyek a mi automobil utunkról és főleg az Önök szép fővárosukba való tegnapi bevonulásunkról készültek. Úgy hallom, hogy ezek máris láthatók itt. Ha tehát úgy tetszik, nézzük meg a kiállítást." . . .

S ezzel ismét kezét nyujtva főszerkesztőnknek, kit maga előtt bocsátott és a nagyszámu társaságtól követve, a nagyközönség sűrű sorfala között az egész társaság felvonult a kastély első emeleti termeiben rendezett kiállításba. Itt — az előcsarnokban főszerkesztőnk felhívta Vilmos herceg figyelmét az első magyar gyártmányu „Erit” lemezeken készült nagyított diaposzitivokra és a kiállítás helyszínén e lemezekre készült — és azokról másolt arcképekre, melyek annyira megtetszettek a hercegnek, hogy lapunk főszerkesztője bemutatta *Schönfeld* Ferencet, mint a lemezeket gyártó „Első magyar fotoipar részvénytársaság” egyik jelenlevő igazgatóját.

Majd a többi termeken végigsétálva, figyelmesen nézegette Vilmos herceg az egyes képeket, olyik előtt meg-megállva iparkodott annak technikáját eltalálni. Mert — a mi a német fejedelmi házak tagjainál éppenséggel nem megy ritkaságszámba — Vilmos herceg is foglalkozott már a fényképezéssel, melyben meglepő járatosságot árult el. Különösen megkapták a herceget a Photo-Club kollekciójában a *Feledi Dezső*, *Joanovich Pál* dr. képei, *Degenfeld-Schaumburg* Ottó gróf állattanulmányai, *Jakabffy* Zoltán apácai — különös érdeklődést tanusított a természetes színű képek iránt — és a *Bohus* László báró női arcképe, *Dreyschok* Sándor (Oroszka), de különösen *Balogh* Rudolf autochrom-felvételeiről megjegyezte, hogy azoknál szebbeket a német kiállításokon sem látott még. *Késmárkyné-Alföldy* Flóra, *Potsatko* Géza dr. (Kassa), *Simkó* József (Fiume) és *Kneif* József szines gummijairól, *Faix* Jacques (Arad) birkanyájáról, *Révész* Zoltán arcképtanulmányairól, *Teleki* Sándor gróf gumminyomatairól — mint művészi fényképekről elismerőleg nyilatkozott, *Piller* Ferenc tájképeiről megjegyezte, hogy igen szép a távlatuk és hogy hasonló szép vidékeken keresztül vezetett az ő útjuk is, *Szabó* István (Tápió-Györgye) képeiben érdeklődéssel szemlélte a magyar falu jellegzetességeit, melyeket robogó automobiljából nem figyelhetett meg oly jól. A *Vay* Imre báró képénél pedig az iránt érdeklődött, hogy annak szerzője azonos-e az automobil-versenyben résztvevő *Vay* báróval?

A körséta végeztével főszerkesztőnk arra kérte Vilmos herceget, hogy engedje meg, hogy róla és kíséretéről külön és együttesen néhány felvételt eszközöltessen, amibe a herceg szives előzékenységgel egyezett bele. — E képek közül valók azok is, melyeket lapunk mai számában közlünk. — Majd pedig, szük lévén a teremben a hely és borus az idő, — főszerkesztőnk kívánságának engedve a kastély előtt állt fel az egész társaság a fényképező-gép — illetve a fényképező-gépek egész sora — elé. Úgy Vilmos herceg, mint a kíséretében volt *Ratibor*, *Lichtenstein*, *Schönburg-Waldenburg* hercegek és számos más német udvari, katonai és polgári társadalmi előkelőség és a kirándulásban őket kísérő magyarok is oly jól érezték magukat, hogy a csaknem háromnegyed órai tartozkodás alatt ennek Vilmos hercegen kívül a társaság több tagja is ismételten kifejezést adott. Ez magyarázza meg azt is, hogy Vilmos herceg és kísérete elnézte a fotografusnak, hogy kupakját elvesztve, percekig kellett várakozniok, míg az megkerült és végigálltak az összes amatőröknek, míg az utolsó is elcsettintette gépének pillanatárát és csak akkor készültek távozni, mikor Vilmos herceg udvarmestere jelezte, hogy — ha nem sietnek, nem lesz módjuk a programmban megállapított időt betartani.

Főszerkesztőnk tehát néhány szóval köszönetet mondott a látogatásért és — szerencsés utat kívánva — annak emlékül szétosztotta a bevonulásról készült képeket.

Vilmos herceg viszont szívélyesen köszönte meg főszerkesztőnknek az élvezetet — és a szakszerű kalauzolóást és egész idő alatt kezetszorítva szerkesztőnkkel, ismételten elismerését fejezte ki úgy a kiállítás anyaga és rendezése, mint a fogadtatás nem várt ünnepélyessége felett is. És a midőn — viszonzásképpen főszerkesztőnket magához meghívta, egyelőre emlékül átadta névjegyét, — melyet alább hű reprodukcióban közlünk. S ezzel bucsut mondva főszerkesztőnknek, az egész társaság elindult a hajóállomás felé. . . .

Első kiállításunk nagy belső sikeréhez szívesen csatoljuk a sikernek e külső megnyilvánulását is, mert ügyünknek és lapunknak ott és azoknál, a hol és a kik a külső sikerek mértékével mérnek, évek komoly és fáradságos, küzdelmes és céltudatos közhasznú munkásságánál többet számít. Talán csak azért, mert a száraz tényeket nem lehet kétségbevonni?

Egy kellemes emlékekkel és sok elismeréssel mégis csak gazdagabbak lettünk.

Wilhelm
Prinz von Sachsen Weimar
Herzog zu Sachsen
Königl. preuss. Major a. l. s. der Armee.

Heidelberg

MŰVÉSZI FÉNYKÉPEZÉS :: TÖRTÉNETÉBŐL. :: IRTA: FEJÉR IMRE, BUDAPEST.

nagy polihisztorától eredt *Daguerre* azon eszméje, hogy a kamara-obszkura hátsó falán látható képet rögzíteni kellene, és *Daguerre* ezt később genialis módon meg is valósította. Érdekes, hogy a fényképezés feltalálását a festők fogadták a legnagyobb lelkesedéssel. Egy részük már jó előre látta benne az új művészetet.

Delaroche pl. így ír „acsodálatos és érdekes felfedezéshez“ fűzött észrevételeiben (1839). Kiváltképen az eddig soha el nem ért és eléggé meg nem becsülhető nyugodt összbenyomás lepott meg, mely mellett a részletek is teljes mértékben érvényesülnek. A formák tökéletes hűségű visszaadása és a helyes vonalrajz oly értékes tulajdonok, amelyek az új találmányt felette becsessé avatják. Ez az ítélet furcsa színben fog feltűnni mindazok előtt, akik a legelső dagerrotípiákat látták, mert valósággal ki kell sillabizálni a képet az ezüstözött rézlapokon. Nem akarjuk felsorolni a következő fontos felfedezéseket, amelyek a fényképezés technikai fejlődésének útját jelölik, mert ezek a jelenségek az optika és kémia körébe tartoznak. A technikai fejlődés menete az első évtizedekben oly lassú volt, hogy a művészek türelmüket és érdeklődésüket vesztették. Midőn a rohamosabb fejlődéssel a fényképezés titokszerűsége elenyészett, az előállítás körüli nehézségek megszűntek és már kezdték felhasználni — fényképezést ipari célokra is, — a művészek végkép elfordultak tőle. Kezdetben azt hitték ugyanis, hogy a fény-

képezés révén oly segédeszköz birtokába jutottak, amelylyel természet-studium-gyűjteményüket eddig soha el nem ért tökéletességgel és egyszerűséggel állithatják elő. Tisztán tudományos szempontból tulajdonítottak tehát a fényképezésnek nagy jelentőséget. — Önálló művészi értéke egyelőre még ismeretlen volt. — Az első években kiváltképen festőművészek használták a kamarát a régebbi, u. n. részletvázlatok helyett. Technikai fejlődésével az optikai és kémiai problémákat most az iparszerű kihasználás váltotta fel.

A következő 15 év alatt a fényképezés bámulatos tért hódított; elterjedése azonban kizárólag csaknem üzleti spekulánsok körében történt, kiknél természetesen művészi szempontok, iskolázottság és intelligencia teljesen hiányzottak és mindenek felett a nyereszkedési vágy lépett előtérbe.

A nedves eljárás 1851-ben egy súlyos és az üzleti kihasználás szempontjából is hátrányos akadályt szüntetett meg u. i. redukálta a hosszú exponálási időt. Ezideig egy érdekes fajta negatívpapírt használtak, amely rendkívül hosszú exponálási időt és körülményes elrendezést igényelt és ezáltal az egész eljárást igen kényelmetlenné és hosszadalmassá tette. Még a nedves lemezek elterjedésekor is (az u. n. nedves lemezeket közvetlenül a felvétel előtt preparálták és nedves állapotban világították meg) nagy nehézséget okozott a negatív átrajzolása. Az exponálás még mindig percekig tartott. Ebből az időből származik a fejtámasztó, posztament, ballüsztrád és egyéb érdekes ereklye, melyet még néhány év előtt minden műteremben meg lehetett találni.

A fejtámasztó és posztament még nem elégitette ki a fényképezők ambícióját. Minden áron növelni akarták a fényképek tekintélyét, a festők babéraitra áhítoztak. Egy szóval minden úton-módon művészetnek akarták feltüntetni kezdetleges fokozatú álló mesteriségüket, tehát — a függönyök és görög oszlopok következtek ezután. Ezeket az ötvenes és hatvanas évek valamennyi képein megtalálhatjuk, dacára annak, hogy a műkritikusok és néhány felvilágosodott szakember ismételt kimutatta ezeknek hazug és nevetséges voltát. *Robinson*, a kiváló angol szakfényképező kelt ki ezért legelőször társai ellen, a hatvanas évek elején írja a „*Photographic News*”-ban: „festményeken az oszlopok még kelthetik a valószínűség látszatát, de olyképen alkalmazni, amint ezt a szakfényképezők teszik, merő lehetetlenség, azt csak senki sem hiszi el, hogy a márványoszlopok szőnyeg alapon, épülnek föl.”

Később már nem is használtak valódi oszlopokat, hanem egyszerűen a háttérvásznonra festették fel őket; ezek az oszlopok azonban rendszerint csak egy helyről hatottak természetesen, és ezt az egy helyet találták el legritkábban. Egy másik „művész” azután egy geniálitási rohamában még egyéb lehetetlen lim-lommal töltötte meg műtermét és itt kezdődik a magasnyaku székek, karcsu zongorák, romantikus kandallók és egyéb furcsaságok szereplése. Majd nemsokára ezt a sok hasznos szerszámot egy univerzális butordarab váltotta fel, amely egyszer a zongorát, másszor a kerevetet pótolja, de szükség esetén a filigrán kézimunka-asztalka szerepét is betölti. Ez az utóbbi darab mindenesetre nagy takarékosagra vall.

Robinson példájára számos kritikus és fényképező felemelte szavát a hiányos és felületes iskoláztatás és a művésziatlenség ellen. A hatvanas évek előtt ez a mozgalom főleg Francia- és Angolországból indult ki. *Disdéri*, a híres párisi fényképező 1855-ben közreadja az arcfényképezés terén szerzett tapasztalatait. Művei („*Manuel*” és „*Renseignements*”) útmutatóul szolgálnak úgy a szakfényképezőknek, mint az amatőröknek is. Behatóan tárgyalja a fényképezés addigi összes eljárásait és a művészi szempontokat is találóan érinti.

Angliában többek közt *Alfred Wall* és *Claudet* lépnek fel 1860-ban a fényképezés művészi irányba való fejlesztése érdekében. *Wall* kimondja, hogy „a fény a fényképezésben ugyanazt a szerepet játsza, mint a festészetben az ecset. A fénykép épp úgy nevezhető a fényképező alkotásának, mint a festmény a festőművész művének. A rossz fény-

képek épp oly kevésbé róhatók fel a fényképezésnek, mint a rossz festmények a festőművészetnek,

Annyi bizonyos, hogy már kezdettől fogva igen sok volt a rossz fényképező. Minden teoretikus és gyakorlati utmutatás, (szaklapok, kiállítások) mely főleg a szakfényképezés érdekében történt, vajmi kevés eredménnyel járt. Csekély kivétellel a szakfényképezők ezután is iparosok maradtak műhelyeikben; és receptjeiket féltett — titokként őrizték! A gyakorlati újdonságok és felfedezések iránt semmi érdeklődést sem tanusítottak, az újabb irány művelőinek alkotásai legkevésbé sem érdekelték őket. Egyszóval minden haladás elől mereven elzárkóztak. Ily körülmények közt nem tudtak, (de hisz nem is akartak), megszabadulni az oszlopok és függönyök béklyóitól.

A festett oszlop, a posztament és az ovális asztalka jellemzik az 1870 előtti arcfényképezést.

Minden lehetetlen ferdesége dacára az arcfényképezés, illetőleg az arckép-ipar megnyerte a közönség tetszését. De ez is csak mesterkéltnékedességének és annak az elterjedt nézetnek tudható be, hogy a hasonlatosságot a fényképeknél sokkal könnyebben lehet elérni mint a festményeknél.

Mikép nyerhetünk lágy rajzolatot, művészi elmosódottságot közvetlenül a felvétel útján?

IRTA: MATEJKA GYULA, SELMECBÁNYA.

Bizonyára nagy öröme lehetett az alig harmadfél évtizedes amatőr-elődünknek, midőn a mindennemű beállítást nélkülöző, silány lencséséjű, de tucatfelvételt befogadó kamarájával véletlenségből akkori izlésének megfelelő élesebb képet kapott, s mily nagy lehetett meglepetése, midőn egyik másik pillanattelvével épen a kamarájától legtávolabb fekvő tárgyakat élesen szemlélhette. Így nem is csoda, ha a fényképezés terén az igyekezet oda irányult, hogy minél élesebb képeket produkálhassanak, s ha a legnagyobb fényellentétek (hófehérszurokfekete) mellett csakis azon kép örvendhetett sikerült amatőrfelvételnek, ha azon minden legapróbb, még a géptől legtávolabb lévő tárgyak, személyek arcvonásai is élesen voltak kivehetők. Nagyban befolyásolta az élességre való törekvést a fényképezésnek a tudományok szolgálatában elért nagy sikere s mintegy betetőzte azt a kinematográf és a Lumière-féle természetes színű fénykép-felvétel.

A mint azonban az elmosódottság iskolájából kikerült fotografiák lágysága, harmonikus féltónusai egész sorozatának varázsa a távlatnélküli hajszáléles fotografiákra irányuló törekvést megingatta, egymásután következtek az elmosódottságot előidéző eljárások, a nagyítások s azok művészi technikái: a gumminyomás, pigmentnyomás, ujabban az olajnyomás stb.

Jóllehet hogy az impresszióknak* (hangulatnak, színnek, formának kedélyállapotunkra való hatásának) legmegfelelőbb hű visszaadására a gumminyomás stb. jöhet leginkább számításba, de valószínűleg azért, mert ez eljárások máris jóval előrehaladott gyakorlatosságot, s nagyfokú műizlést követelnek, — kezdő amatőrök által kevésbé művelhetők. Viszont egyrészt éppen kezdetben a bichromás-gummit keverők közül állítólag mintegy

*) Ez impresszió ne juttassa eszünkbe az u. n. impresszionista festők műveinek lekritizálását, melyet egyes kritikusok csak egyes kiváltságos lelkek számára irt művészi evangéliumnak csúfolnak. Ez különben is ha jól tudom, a keveseknek tetsző fonák rajzra vonatkozik, a fotografiában a helyes rajz kis figyelemmel s jó lencsével biztosított.

gomba módra nőttek a képzelt művészek, másrészt a felvételek megismertetésének, a közizlés finomodásának a szaklapokon kívül a legegyszerűbb s már olcsóság szempontjából is legalkalmasabb módja az izléses amatőrfényképes levelezőlapcsere. Divatba jött továbbá a lyukaskamara, életlen beállítás, a pápaszemlencse (mononokli lencse). A mint a pápaszemlencséről tudjuk, a különben igen kellemes elmosódottság mellett nem a leg-helyesebben rajzol s különben is drága; az elmosódottság már költségkimelés szempontjából is a lyukas kamarára s életlen beállításra szorított.

Míg a különben minden torzítástól mentes rajzu lyukas-kamara egyforma életlenséget ad s így nemcsak a kép tárgya, de még a tájkép lelke a távlat* sem juthat kifejezésre, addig az életlenül beállított kép szintén nem lehet kellemes, mert a kissé életlenül beállított főtárgy mellett a főtárgytól közelebb vagy távolabb eső rész élesebb a főtárgynál s így a figyelmet a főtárgyról eltereli.

Kellemes az elmosódottság akkor, ha életlensége mellett is eléggé éles, vagyis ha az életlenséget az élességgel kombináljuk. A kombináció úgy érhető el, ha a felveendő tárgyat különböző pontjain állítjuk be egymásután élesen. A művészi fényképezés évkönyve 1907. 63—67 old. „A művészi kép elmosódottságáról“ című cikkben e célra valami „Oculár“ néven forgalomba jött arcképbjektivet említ. Kérdés, vajjon az objektívnek felvétel-közbeni elmozdulása arányba hozható-e a mindig más és más expozíciót igénylő esetekkel, úgyszintén a tetszés szerinti elmosódottság elérésével. A mi a Jux-féle anti-retoucheur-másolókeretet s duplicatum-negatív készítést illeti, szerény véleményem az, hogy ha egy teljesen éles képre egy egyöntetűen elmosódottabb képet másolunk, az egész kép megint csak egyformán elmosódottan éles, *hangsúly nélküli* lesz.

Ez meg úgy történhetik, ha a felveendő tárgyról 2 vagy több felvételt készítünk, az egyikkel a főtárgyat igen élesen, a másodikat, a harmadikat fokozatosan élettelenül vesszük fel. A sorrendet a másolásnál is betartjuk.

De készíthetjük a felvételt egyetlen egy lemezen is, s így a másolást is megkönnyítjük. Ez esetben *az éles képre annak megvilágítása után exponáljuk az élettent*. E kombinációval el lehet érni azon vonzó légységhez hasonlót, melyet az egyszinben fotografálásához tán leginkább közelálló szénrajzoló az éles vonalaknak törölve, u. n. „wischer“-rel való tompítása útján nyer. Magától értetődik, hogy itt csakis időfelvételekről (színszűrő alkalmazásával exponált, esetleg késő délutáni felvételekről) lehet szó. Oly esetben, ha a megvilágítás csak tört számát kell hogy képezze a másodpercnek, úgy segítünk, hogy a megkívántató időt a használandó 2—3 diafragma nyílással hozzuk arányba.

Igy például a közepes fényerejű lencséknek fényrekesznyílásait véve alapul, felvételünk exponálására

F:8 mellett 1/25“-re

F:11 „ 1/12·5“-re

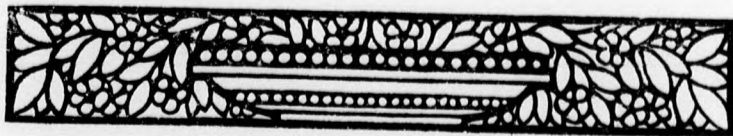
F:16 „ 1/6“-re lévén szükségünk, viszont ha a

fényszabályozó nyílásait F:8 és F:16-ban állapítottuk meg, — csupán egy lemez használása mellett —

F:16-os fényrekeszszel 1/12-edig

F:8-as „ 1/50-edig exponálunk.

*) A szó legridegebb elemzésében fotografiát távlat nélkül nem képzelhetünk, de csakis vonaltávlat nélkül, mely abban nyilvánul, hogy a fölünk távolabb és távolabb fekvő, bár egyforma nagyságu tárgyakat fokozatosan kisebbeknek látjuk. Ámde a távlat csak akkor jut igazán kifejezésre, ha a távolabb fekvő tárgyaknak a közbeeső levegőréteg folytán keletkező elmosódottságát feltüntető u. n. levegőperspektívával egyesül.

FÉNYKÉPEZÉS A MÉRNÖK SZOL- :: GÁLATÁBAN. ::

(FOTOGRAMMETRIA.)

IRTA: BLAU MIKLÓS, MŰEGYE-
TEMI HALLGATÓ, BUDAPEST.

II.

A mérésre a *fotogrammeter* nevű műszer szolgál. Ez egy háromlábú állványra helyezett fényképező gép, mely csak egy függőleges tengely körül foroghat, hogy benne a lemez mindig függélyesen álljon. A fényképező gép a rendes gépektől csak annyiban tér el, hogy objektívje a legfinomabban megmunkált, minden hibától lehetőleg megtisztított anasztigmatlencse; hogy a lemez előtt, oldalai középpontjának megfelelőleg négy kis csúcsot helyezünk el, melyek képe a fényképen is megjelenik s melyek összekötése két egymásra pontosan merőleges egyenest ad meg, amely két egyenes együtt az úgynevezett vonalkeresztet alkotja. A vonalkereszt középpontja az objektív középpontjával összekötve egy a fényképlemez síkjára merőleges egyenest, a fotogrammeter *irányvonal*-át adja, (ami tehát nem mindig vízszintes,) és vetülete is merőleges a lemez vetületére.

Azonkívül e készülék el van látva egy távcsővel, melynek irányvonala párhuzamos a fotogrammeter irányvonalával. (Lehet esetleg távcsőül magát a fényképező-készüléket is használni, két irányvonal közös, de ennek nagy hátránya, hogy nem használható, ha már a lemezt a készülékbe behelyeztük.

Azonkívül a műszer el van látva egy vízszintes, fokokra, percekre beosztott és számozott körrel, melyen egy a fényképező géppel együtt forgó mutató a gép, illetve az irányvonal minden állásának megfelelően egy határozott számot jelöl ki.

A függőleges tengely, mely körül a fényképezőgép forog, átmegy az objektív középpontján, úgy hogy ez a forgás közben is helyén marad s a beállítást a lemeztartó előre-hátra mozgatásával végezzük el.

Ez azért szükséges, hogy ha ugyanazon alappontból több részletet is fényképezhessünk, — e célra igen alkalmas az Otto *Spitzer* (Berlin, W. 30.) gyár panoramáállványa — és ne kelljen minden esetben az objektív helyét, amelyekből a pontokat meghatározó egyenesek kiindulnak, a térképen külön-külön meghatározni.

E függőleges forgás-tengely meghosszabbításában függőt alkalmazunk a felállítás megkönnyítésére.

Ennyit tudni kell a gépről, hogy most már a tulajdonképeni munkát elvégezhessük. Meghatározzuk már most elsősorban azt a két, esetleg több alappontot, melyekről a térképezendő vidék legjobban s legtökéletesebben lefényképezhető.

Elmegyünk az egyik, a természetben megjelölt alapponthoz s felállítjuk ott a fotogrammetert, úgy hogy a forgási tengely (a függő) pontosan az alappont fölé kerüljön.

A távcsövet először egy másik látható alappontra irányozunk s leolvassuk a beosztott körön azt a számot, mely az irányvonal ezen állásának megfelel, azután abba az irányba forgatjuk a műszert, melyben fényképezni akarunk, s ennek megfelelő számot is leolvassuk, a kettő különbsége megadja azt a szöveget, melyet a fotogrammeter irányvonala e két alappontot összekötő egyenessel bezár. Azután beállítjuk a lemez helyét, hogy a kép éles legyen, betesszük a lemezt és exponálunk.

Megmérjük még azt a távolságot, melyben a lemez síkja az objektív középpontjától van s ezzel a mezei munka kész. Természetesen ugyanezt meg kell a másik, esetleg a többi alapponton is ismételni, sőt ugyanazon alappontban is, ha több részletet, különböző irányvonalat arányokban egy ugyanazon alappontból akarunk felvenni.

A kapott felvételeket hazavisszük s a képeket bármilyen módon előhívjuk és kidolgozzuk. Könnyebb kezelés kedvéért lehet pozitív képeket is előállítani.

Ezt követi a munkának legnehezebb része, az úgynevezett „*poentírozás*“. Az ugyanazon vidékről felvett képeken ugyanis megegyező számokkal vagy más jelekkel meg

kell jelölni azokat a pontokat, melyek ugyanazon térbeli tárgynak, pontnak a fényképei. Ezt a poentirozást a legnagyobb gonddal és körültekintéssel kell elvégezni, mert az ebben elkövetett hibát helyrehozni alig lehet s az ilyen hiba esetleg az egész eredményt tönkre teheti. Éppen ezért csak olyankor alkalmazható a fotogrammetria, ha az egyes részletek jól felismerhetők, ha a terep nincs erdővel borítva.

A poentirozás elvégzésével kihúzzuk a képen a vonalkereszt vonalait s valamennyi pontot e vonalkereszt vízszintesére levetítjük, vagyis a fényképnek vízszintes vetületét állítjuk elő. Ezeket a vetületeket ugyanazon jellel látjuk el, mint a vetületlen fénykép-pontokat.

Ha ezt lelkiismeretesen elvégeztük, hozzáfoghatunk a térkép előkészítéséhez.

A térképre az alappontok már fel vannak rajzolva. Mindenik alapponton kihúzzuk azt az egyenest, mely az abban felvett kép irányvonalát adja meg.

Ezt könnyen tehetjük, mert megmértük, mekkora szöveget alkot ez irányvonal két alapontot összekötő egyenessel.

Erre felmérjük az alapponttól (ami az objektív középpontjának térképi képe) azt a távolságot, mely az objektív-középpont és a lemez között a felvételkor volt s ha itt merőlegest állítunk az irányvonalra, ez adja a lemez, azaz a fénykép vízszintes vetületét. Erre az egyenesre felrakjuk az előbb a poentirozással nyert vízszintes vetületi pontokat s ezt a műveletet minden alappont térképi képénél elvégezzük. Ha most egy ilyen megjelölt vetületpontot a megfelelő objektív-középpont vetületével összekötjük, ez az egyenes átmegy az ezen vetületpontnak a természetben megfelelő pont térképi képén s így ha ezt két helyen végezzük, a térképi képet a két egyenes metszéspontja adja meg.

Igy minden poentirozott vetületpontot az objektív középpont, illetőleg az alappont vetületével összekötve, a megfelelő egyenesek metszéspontjai a megfelelő térképi pontokat adják, melyeket azután a természettel összehasonlítva kötünk egymással össze, (utak, vizerek stb.) vagy szabadon hagyunk (különálló oszlopok, hegycsucok stb.)

Ezzel meg van rajzolva a kívánt terület vízszintes térképe. Ha a magasságokat is meg akarjuk határozni, akkor felállítjuk az egész fényképet a vízszintes térképre úgy, hogy az megint olyan helyzetben legyen mint a felvételkor volt (a vonalkereszt vízszintese a térképen már meg van jelölve).

Amelyik pontnak most a magasságát akarjuk tudni, annak fényképét az objektív pontjával összekötjük s meghosszabbítjuk mindaddig, míg a vízszintesen már megállapított pontban emelt függőlegest metszi s akkor e függőleges darabnak a hossza fogja a *térkép méretarányában* a magasságot megadni, amit valami módon a térképen is megjelölhetünk.

Ezzel most már meg van adva a mód arra, hogy valamely fényképezésre alkalmas vidék térképét teljesen elkészíthessük.

Nagyobb pontosság és ellenőrzés kedvéért a felvételt nem csak két hanem három, vagy még több alappontból is eszközöljük, úgy, hogy a térképen is három vagy több olyan egyenest kapunk, melyek a keresett ponton átmennek. Ha valami csekély hiba van a rajzban, úgy, hogy ezek az egyenesek nem határozottan egy pontot adnak meg, akkor megfelelő ugynevezett kiegyenlítő módszerekkel választjuk meg a pont legmegbízhatóbb helyét a térképen.

Összehasonlítjuk a térképet amennyire lehet, a természettel is, a legcsekélyebb talált eltérést azonnal kijavítjuk, az egész munkát többször ismételtén átvizsgáljuk, míg végre egy teljesen megbízható térkép áll rendelkezésünkre, mely azután (rendesen fotolitografiai úton) sokszorosítható s a használatnak átadható.

Nem lesz érdektelen még megemlíteni, hogy a térkép készítése módját havasok s általában hegyes, (de nem erdős) vidékek felvételénél rendszeresen használják s pontossága elég nagy ahhoz, hogy vasuti előmunkálatok céljaira is megfeleljen.

Olaszországban az albulai vasut munkálatainál a térképek mind fotogrammetriai uton készültek.

Ugyancsak fotogrammetriával határozta meg a cs. és kir. katonai földrajzi intézet a leghozzáférhetősebb sziklacsucoknak is pontos bejelölésével az egész Tátra-vidék részletes, szabatos térképét.

Még nagyobb terjedelmű régi épületek, épületcsoportok (romok) alaprajzának meghatározására is használják a fotogrammetriát, ezzel azonban — nem kívánván továbbra is igénybevenni a tisztelt olvasó türelmét — már itt nem foglalkozom.

(Vége.)

A SZINEZŐ - RÖGZITŐ (TÓNFIXÁLÓ) ARANY- FÜRDŐNEK PÓTLÁSA.

Irtta: PUSZTAFFY MIKLÓS, BUDAPEST.

azt követően lépnek fel. Vajjon ki ne tapasztalta volna már közülünk, hogy vagy már a szinezés volt fakó, vagy egyenlőtlen, vagy pedig, hogy később léptek fel sárga, vagy barna foltok, melyek képünket elrontván, alaposan megcsappantották azt az alkotási műélvezetet is, melyet felvételünk sikerülte felett egyébként éreztünk.

Önkéntelenül is felvetődik a kérdés: mi az oka az ilymód kezelt fényképek rövid életű tartósságának? Vannak sokan — s ezek főleg a gyárosok és a sajnos rendszerint kevés szakértelemmel bíró fotokereskedők közül kerülnek ki — a kik nagyképűen azt állítják, hogy a kép foltosodásának, vagy teljes elsárgulásának egyetlen oka a papír és fűrdő szakavatatlan, helytelen kezelése. — Mintha bizony ők képesek volnának több és jobb eredményt felmutatni! — Ismét mások azt vallják, hogy a tónfixálóban való aranyfűrdőzés után való *elégtelen* mosás e hibák egyedüli kútforrása. Végül akad — nem is oly szorványosan — olyan is, a ki határozottan azt vallja, hogy az egyesített szinező-rögzítő fűrdőkkel egyáltalában nem lehet jó és tartós másolatokat elérni. Ezek közé kiváltképpen a szakfényképezőink tartoznak.

De hát tényleg sok hiba, mulasztás és oktalanság történik e tekintetben. Így pl. az amatőrök — és sok fényképész is — legnagyobbreszt azt hiszi, hogy egy bizonyos, legtöbbször mert készen vett, tehát nem is ismert alkatrészekből álló szinező-rögzítő fűrdőben minden kimásoló papiros sikeresen szinezhető. Másrészt pedig akad elég könnyelmű gyáros is, ki felületesen kipróbált recipékkel boldogítja a fogyasztót. Méltóan sorakoznak hozzájuk azok a fotokereskedők, kik az ivekben vett olcsó és megfelelően silány értékű, ezüsttartalomban végtelenül szegény kimásoló-papirjaikat *házilag* vágják fel, csomagolják be és valahonnan kiállózott, vagy átvett, de az illető, amúgy is silány papiros vegyi összeállításának egyáltalában *meg nem felelő használati utasításaik* csatolása mellett saját cégük címkéjével hozzák azokat forgalomba. Szegény naiv amatőr a ki ily papiroson, ily összeállítású, legtöbbször aranytartalom nélküli „arany-fűrdővel“ akarsz és remélsz szép, jó és tartós képeket elérhetni!

Ez azonban éppenséggel nem jelenti azt, hogy magukat az amatőröket a fentiekén kívül is igen sok esetben ne terhelné mulasztás. Ezek leggyakoribbika az arany-fűrdő aranytartalmának aránylag gyorsan történő kihasználása, a mikor is arany nem lévén már benne, tisztán a fűrdőben levő kénvegyületek idézik elő a szinezést. Erről az u. n. kénszinezésről s annak káros hatásáról már igen sokat mondtak el

e lap hasábjai és mégis, nem csodálatos-e, hogy mily kevesen tudnak nálunk róla! A legtöbb amatőr vigan addig használja aranszinező-fürdőjét, míg csak egy csepp is van a palackban, természetesen nem akként, hogy a néhányszor használtat külön tartva, mindenkor kiöntené, hanem akként, hogy a sokszorosan kihasznált fürdő — mint minden — egyszer csak egyszerüen elfogy.

Hasonlóképpen nagy a tájékoztatlanság a szinező-rögzítő fürdő hőfokára nézve. Télen jéghideg, nyáron olvadást előidézően meleg fürdő használata ugyancsak nem tartozik a ritkaságok közé.

Pedig a tudományos és gyakorlati kísérleteiről világhírű *Lumière* testvérek már régebben megállapították, hogy nedves levegőjü szekrényekben nyolc évig a legcsekélyebb elváltozás nélkül állottak el aranszinező-rögzítő-fürdővel készült oly celloidinmásolatok, melyek helyes összeállítású tónfixáló-fürdőben helyesen lettek szinezve és utánna kellőképpen kimosva. Tehát akármennyire is egyszerűnek, szinte eltéveszthetetlennek is lássék — felületes gondolkozás esetén — a rendes szinező-rögzítő-fürdő használata, mégis az a nézetünk, hogy annyira nem az, hogy a legtöbb amatőrnek, főleg a kezdőnek azt ajánlanók, hogy akár ne is használja.

Azonban még mindig könnyü valakit e hibákra figyelmeztetni, de nehezebb megtalálni azt az eljárást, melynél e hibák elkerülhetők volnának. Vagyis azt, melynél az aranszinező-rögzítő-fürdő előnyei: a gyors és egyenletes szinezés és ugyanaz időben való rögzítés előnyei mellett a kénszinezés a gyors kiaknázás, romlás stb. veszélyével állandóan ne fenyegetne.

Mert a sokak által ilyenekül dicsőített különválasztott rhodan- vagy borax-aranyfürdők éppenséggel nem tekinthetők ilyen ideális fürdőknek. Mert a rhodan-fürdők legtöbbször bizony csúnya másodtónusokat idéznek elő; különösen a zselatin-emulziós papiroknál tapasztalhatjuk ezt, melyeknél ezenfelül még a képnek zselatin-rétegét is megtámadják, csaknem a feloszlatásig puhitván meg azt.

Már ideálisabb fürdő a platinafürdő. Főleg a képek állandóságát, hosszú tartóságát illetőleg. Azonban minden alkalommal állandóan a platinafürdőt használni, költséges volna, meg azután nem is minden papiros kezelhető vele. Különben is nagyobb gyakorlatot igényel.

Hátra volna a többi másolási technika, melyek egyrésze, — mint pl, a pigmentnyomás — nehezebb, fáradságosabb, másrésze, főleg nyáron kényelmetlenebb, mint pl. a chlorbrom- és bromezüst előhívós papirokkal való másolás és előhívás-fürösztés. És bizony igen sok, évek óta fényképező amatőr van, a ki ez előhívóspapirokkal nem tud dolgozni, hogy ne állítsuk, hogy soha még, csak meg sem is kísérelte azt.

Ha tehát a kimásoló eljárásnál kívánunk maradni, vissza kell nyúlnunk egy már régebben feltűnt, de utóbb ismét *feledésbe merült, tehát új eljáráshoz és fürdőhöz*, melynek a világhírű *Valenta* tanár már akkor nagy jövőt jósolt s ez a *Helain* által már 1902-ben ismerttetett „*thiocarbamid*“-fürdő.

(Folytatjuk.)

RÉZCHROMOTYPIA.

MŰVÉSZI NYOMATOK KÉSZÍTÉSE FÉM-CHROMSÓK SEGÍTSÉGÉVEL.

IRTA: SZOLGYÉNY SÁNDOR, BUDAPEST.

A chromsók szerepe a fényképezésben — főleg annak művészi technikáiban — aligha lehet teljesen ismeretlen e lap egyetlen olvasója előtt is. Zselatinréteggel való kapcsolatukban arra szolgálnak, hogy ezt a fény behatása alatt oldhatatlanná tegyék. Az ily fénymásolatot ezután vagy közvetlenül előhívjuk, vagy pedig — miként a pigment és gumminyomásnál stb. szokásos — festékekkel itatjuk, miáltal tetszőleges egy, két vagy három-

színű, szóval színes tónusu képeket nyerünk. Sőt ezenkívül egyes fotográfusok kimásoló-papirjaik érzékenységének, illetve a másolat erőteljességének szabályozására s ezzel túllágy, (szürke) vagy túlkemény negativekről való másolás céljaira lágyan vagy keményen, szóval ellentétesen másoló u. n. kontraszt-papírok gyártásánál juttatnak nagy szerepet a fémchromsóknak. Ezzel azonban még koránt sincs kimerítve a chromsóknak szerepe, fontos hivatása a fényképezésben, sőt még számos oly fotoeljárás alapjául is szolgálnak, melyek részben csak a szaktudósok előtt ismeretesek, részben pedig közlés és alkalmazás híján, egészen, részben vagy feledésbe mentek.

Legutóbb is ilyen „új“ eljárást ismertetett *Tibéaut* a „Société Lorraine de Photographie“-ban.

E szerint mindenekelőtt zselatin-papírost a következő érzékenyítő fürdőben áztatunk

170 kcm. víz

7.3 gr. kettedchromsavas káli

8.5 „ ammoniumbichromat

8 „ rézvitriol.

Miután a benne preparált papíros megszáradt, nappali világításnál addig másolunk reája, amíg az árnyékrészletek láthatókká lesznek, mire addig mossuk ki a másolatot, míg chromkáli utolsó nyomai is kiáztak. Ekkor egy alig látható képet kapunk, melyet 1%-os pyrogallol-oldatban, vagy valamely más hígított előhívóban való áztatással láthatóvá tehetünk.

Minthogy természetesen más új eljárásokhoz hasonlóan, eleinte ezzel is aligha leszünk képesek teljesen jól sikerült képeket készíteni, ajánljuk a kísérleteket kis méretű — nem nagyított — negativekről való másolással minél többször egymásután megismételni és az ezek alkalmazásával felmerülő adatokat, az előálló eredménnyel együtt feljegyezni. Így mindenkor egybevetethetjük a különböző kísérleteket — a magunkét a máséval is — miáltal a helyes eljárásra, az egyes fogásokra sokkal könnyebben jövünk reá.

Tibéaut szerint a rézchromotyp-eljárásnál a következő vezérelvek feltétlenül követendők.

1. Ha enyvezett papírost használunk, akkor amaz lehetőleg fénytelen legyen, a felülete durva, szemcsés, vagy csak fénytelen egyszerű pigment-átviteli papíros is felettem alkalmas a rézchromotyp képek képhordozó-alapanyagául.

2. A papír érzékenyítéséhez használt fürdők teljesen frissnek kell lennie. A papírosnak vele való bevonását szivacsos, gyertyavilágnál eszközöljük.

3. A papírost az érzékenyítést követően lehetőleg gyorsan használjuk fel, mert nemcsak fényérzékenysége csökken, hanem egyúttal könnyen megromlik (foltosodik).

4. A másolás eszközlése utáni mosás szórt, gyenge világításnál történjék és addig folytatandó, míg csak a kép u. n. fehérei (a fények) áttekintésnél teljesen tisztáknak mutatkoznak.

5. Az előhívó folyadék is — lehetőleg — mindenkor teljesen frissen állítandó össze és a benne való előhívás addig tartson, míg a másolat szép színt vesz fel.

6. Ha a kép kissé fátyolos, dörzsöljük ujjunkal egy kevéssé a fehéreket, majd pedig nedvesítsük meg 10%-os „Eau de Javel“-lel, míg azok felderülnek. Ezután jól leöblítjük és megszáritjuk a képet.

7. Lehetőleg foglalkozzunk egyszerre csak egy képpel, de semmiesetre se 2—3-nál többel. Mert ez eljárás is egyéni munkát követel és nem a tömeges másolatgyártásnak, hanem művészi technikának szánta a szerző.

8. Ha az így kezelt másolat kemény lenne, hívjuk újból pyrogallolban elő.

9. Fekete tónusokat a következőképpen érhetünk el: a chromképet kimossuk, — de nem hívjuk elő a rendes módon — és vassulfat (kénsavas vasoxydul) gyenge oldatába tesszük, miben a kép téglavörös (rötél) színt nyer. Ujabb alapos mosás után csak most kezeljük a másolatot a fentebb említett pyroelöhivóval. Az ilymód kezelt kép kékes-fekete alapon feketén tűnik elő. Gyenge oxalsavas-oldattal való leöntése által az alapot kihalványíthatjuk, míg a kép többi része ezáltal egyáltalán elváltozást nem szenved. De halványíthatjuk a főfényeket (fehér részek) „Eau de Javel“-lel is, mikor azonban a másolatok tónusa a platinképekéhez hasonló lesz.

10. Az efajta réz-chromotypiák kénnel is színezhetők és pedig ugyanoly módon, mint azt előbb a vasszínezésnél leirtuk. Csakhogy ez esetben a vassulfat-oldat ecetsavas, vagy salétromsavas ólommal pótolandó, amikor is ismét más és más tónusokat érünk el.

11. Ha ehelyett ezüstnitrátot vesszünk, akkor utólag még alkénessavas (fixáló) natronban rögzíteni is kell a képet, a mikor is csaknem ugyanolyan tónusokat érünk el, mint a rézfürdővel egyedül.

12. Végül még arannyal, vagy platinával is színezhetők az ily másolatok, ha a kihalványított képet kimossuk, majd pedig e színezőfürdők egyike-másikában* kezeljük.

13. Ha a másolás után közvetlenül keletkezett képet pyrogallussav helyett gyenge sárgavérlugsóoldatban hívjuk elő, szép rötél-színeket érünk el.

Azok az amatörtársaink, a kik nem rettennek vissza egy-egy újabb eljárásnak kellő elsajátításához szükséges előtanulmányoktól és kísérletezésektől, művészi felvételeik kidolgozásának céljaira valóban méltó új művészi technikát nyernek a rézchromotyp-eljárásban. Egy oly új eljárásban, mely nem új ugyan, de a fentebb leirt módon és célokra még eddig soha nem nyert közismertté lett alkalmazást.

Miután ez eljárással sorok írója is szorgalmasan kísérletez, köszönettel vennők a tisztelt olvasóink kísérleteinek eredményeiről való közléseket, de még inkább a sikert bizonyító ez eljárással készült, sikerült, művészi fényképeket.

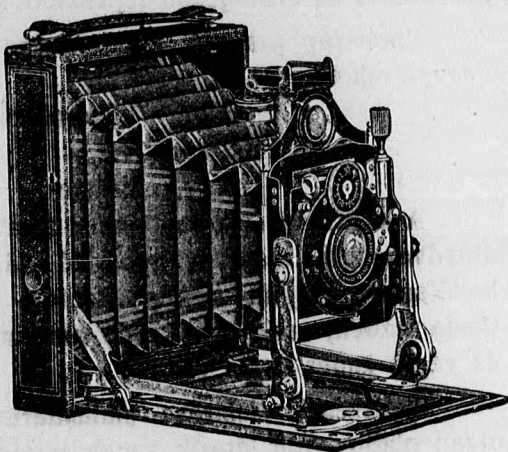
* Vagy talán mind a kettőben is? A szerk.

FOTOUJDONSÁGOK.

A Hüttig „Cupido“. A sajtóságos, villámgyorsan használatkész és ismét ugyanily gyorsan összecukható „Cupido“-kamara, — melyet a Hüttig A.-G., Dresden cég gyárt — sokoldalú használhatósága révén igen rövid idő alatt az amatőrök kedvencévé nőtte ki magát. Az eddig ezerszámra eladott ily készülékek

a legszebb bizonyosságát szolgáltatják ennek. Feneketlen hordóba hordanánk vizet, ha arra vállalkoznánk, hogy e pompás kis készülék összes előnyeit felsoroljuk s ezért legfeljebb arra szorítkozhatunk, hogy sajtóságos szerkezetének ez évre történt újabb tökéletesítéséről mondjunk el röviden egyet-mást.

A teljesen acélalkatrészekből épült „Cupido“ beállítására a kamara lecsapódó alapdeszkáján előre-hátra mozgatható kis fogantyúval történik. E fogantyúnak könnyed megmozdításával máris beállítottuk a kamarát!

A kamara előrészen levő mikrométer-csavarmenet az objektívnek fel- vagy leállítását teszi lehetővé, ellenben a kamara mindaddig teljesen be nem csukható, míg az objektív-előréssz nincs a rendes helyén, miáltal a bőrkihuzat egyenlőtlen, rendetlen összegyűrése s ezzel megsérülése kizártnak mondható. A kettős kihuzatra ellenben a gyártó cég, dacára a nála évek óta elfekvő ily szerkezetű modellekre, azon oknál fogva nem tudja magát elhatározni, mert e kamaránál a kettős kihuzat súlytöbbleténél és bonyolultabb kezelésénél fogva feltétlenül nagyobb hátránnyal járna, mint amennyi előnyt hozna.

Különös súlyt helyezett azonban a gyár a teljesen új, valóban célszerű kereső-szerkezetre, melylyel „Cupido“-ját felszerelje. Egyrészt meglepő a nagysága, melynek dacára is kényelmesen elfér e laposkamara szűk térfogatu belsejében is.

Hogy a hirtelen kinyitáskor és összecukáskor össze-szoruló levegő a bőrkihuzat sarkain keresztül ne keressen utat, — ami azoknak kilyukasodásával járna, — a kihuzat kereténél levegőjáratok — lyukak — vannak, e mi különösen a kis „Cupido“-nál fontos.

Ha még megemlítjük, hogy a kazettákat nem kell sineken betolni, hanem, hogy azok egyszerű rugószerkezet révén a kamara hátfalához szoríthatók és ezzel is a kamara gyors használhatóságát növelik, akkor bizvást szögezhetjük le, hogy az 1909. évi Cupido-modell a pillanatfelvételi-kamarák egyik legkételetesebb fajtája és pedig úgy pillanatnyi önműködő beállítódása, mint más univerzális célokra való alkalmatossága révén. Érdeklődőknek — s azt hisszük, hogy ilyesmi iránt minden komolyabb amatőr érdeklődik, — lapunkra való hivatkozás esetén szívesen küldi meg a Hüttig A.-G. Dresden gyár 472. számú új nagy diszárjegyzékét, mely egyúttal a cég összes többi ujdonságát is tartalmazza.

„Az Amatőr“ első országos fényképképzőművészeti plakátja és vignettája. Azokhoz a külső sikerekhez, — melyeket „a mi“ első kiállításunkkal arattunk és a melyben a kiállítókon kívül működésünk pártolása révén minden egyes olvasónknak is része van sorakozik az is, melyet a kiállítás külső jelképezésére, hirdetésére és reklamázsására, de egyúttal a kiállításon való részvétel jelzésére is szolgáló valóban művészi koncepcióju és kivitelü kiállítási plakátunk és vignettánk szerzett úgy a tehetséges szerzőnek, mint a mi ügyünknek is. Az e helyütt is bemutatott plakátot Semjén Ferenc fiatal festőművész festette s az ő művészi intenciói szerint a Kellner és Mohrlüder budapesti litográfiai műintézet rajzoltatta a kőre, melyről azt az eredeti színekben ugyancsak e kitünő cég — az eredetihez teljesen hiven sokszorosította.

A művészt és a műintézetet illeti tehát az a sok és hizelgő elismerés, melylyel a fotóművészet ideájának ily szép és kifejező, de egyúttal impozáns módon való megtestesítéséért — bennünket a sajtó, és a festőművészek, a nagyközönség, a hazai és külföldi előkelőségek, sőt még a mindenek leszóló fotovilág is elhalmozott. Örömmel hártjuk tehát az e helyütt is azokra át, a kiket e megérdemelt művészi siker elsősorban megillet és kívánjuk, hogy azt még számos további sikerük is kövesse. Az e helyütt „en miniature“ bemutatott plakát, mely fehér alapon narancs és mely fekete színekben csaknem egy méter magasságban készült — minden amatőr dolgozószobájának díszül szolgálhat. A kis reklámcimkének pedig, melyek levélzáróul felette alkalmasak — narancs alapon fekete színben készültek. A művészi plakátok néhány fennmaradt példányát kartondobozban bérmentve darabonként 1 koronáért, a kis címkékből kívánatra 15—20 darabot a válaszbélyeg beküldése esetén teljesen díjtalanul 100 darabonként pedig ugyancsak bérmentve 50 fillérért, a kiállítási képes katalógust pedig 50 fillérért küldi szét „Az Amatőr“ kiadóhivatala.

„AZ AMATŐR“ régi évfolyamai kedvezményes áron:

1904. év I. évfolyam 6 füzet (ritka visszavásárolt példányok) felemelt ára	6 korona
1905. év II. évfolyam 24 füzet (ritka visszavásárolt példányok) felemelt ára	20 korona
1906. év III. évf. 24 füzet mérsékelt ára	10 korona
1907. év IV. évf. 24 füzet mérsékelt ára	12 korona
1908. év V. évf. 24 füzet mérsékelt ára	12 korona

▲ FÉNYKÉPEZÉSI ELJÁRÁSOK. ▲

Képek előállítására vassókkal különböző színekben. Ez eljárás a mellett, hogy végtelenül olcsó, minden segédeszköz nélkül és igen könnyen keresztülvihető. Nemcsak papirképet készíthetünk vele kitűnő eredménnyel, hanem szövetre, selyemre, fára, sőt fém vagy más hasonló sima felületre is, ha szükségszerűleg előbb zselatinnal vonjuk át a felületet. A használt oldatok a következők: 1. 30%-os zöld ammonium-ferricitrát és 2. 10%-os vörös vérlúgsó. Az oldatokból használat előtt egyenlő mennyiséget öntünk össze, a papirt vagy az illető alapanyagot átkenjük vele és sötét helyen, lehetőleg gyorsan szárítjuk. Gyenge meleget is használhatunk. Másolás után addig mossuk vízzel, a míg csak színesen jön le a képről a víz, a mihez 20—30 perc elegendő. Ha azt akarjuk, hogy a kép kissé derültebb legyen, mártjuk be egy percre $\frac{1}{2}$ %-os sósav-oldatba. A kép színe élénk berlini kék lesz. Hig kénsavban a kép 10 csepp kénsav 100 kcm. vízben intenzív zöld színt vesz föl. 1%-os rhodániumban a kép vörös lesz. Ha öt percig 2%-os tanninban fürdetjük a kék képet, utána le-mossuk, öt percre 2%-os szódába tesszük, tíz percig megint mossuk, majd ismét tanninba tesszük, végül negyedóráig mosva, melegen szárítjuk meg, a szín barnába megy át. Fekete színt nyerhetünk végül, ha a kék képet tíz percig (1:5000) ezüstnitrátoldat felszínén usztatjuk, félóráig mossuk, azután vasoxaláttal előhívjuk.

Bromeziüstképek zöldszínezése. Zöld színeket kaphatunk a brómeziüstképeken a következő módon:

- 100 rész víz,
- 6 „ vörös vérlúgsó és
- 4 „ ólomnitráttól álló fürdőben a teljes

kihálynosulásig úszni hagyjuk a képet és utána jól ki-mossuk. A kimosás alapos volta nagyon fontos ez eljárásnál, mert különben nem kapunk tiszta fényeket. A mosás után a nyomat két percig a következő fürdőbe kerül:

- 100 rész víz,
- 10 „ chlorkobalt és
- 30 „ sósav.

Ez oldatban a kép mihamar szép zöld színt vesz fel. Utána mosás fejezi be az eljárást, melylyel a legjobb eredményt az erőteljesen fejlesztett képek adják.

Chrómsav gyengítő. Egymásután oldjuk a következő vegyszereket:

- 6 gr. káliumbichromát,
- 100 kcm. víz,
- 6 gr. kénsav.

A negatívot előzőleg vízben áztatjuk, míg egyenletesen átnedvesedett, majd a gyengítő fürdőbe tesszük, amíg kellőleg legyengült a kép. Ezután mossuk a negatívot tiszta vízben, majd egy kevés ammoniakot adva a vízhez és végül ismét tiszta vízben.

Platínképek előhívása platinatartalmu előhívóban. Sok olyan platinapapir létezik, a mely nem tartalmazza a képhez szükséges teljes platinasó-mennyiséget s ezért az előhívóban kell platinának lennie, melyből a kép előhívásakor a fém-platinát kiválasztjuk. Ez előhívók használatának előnye abban rejlik, hogy a bennök előhívott képek igen tartósak. Az oldat összeállítása a következő:

- I. 1 gr. káliumplatinachlorür, 6 kcm. desztillált víz.
- II. 100 gr. káliumoxalat, 50 gr. káliumfoszfát, 1 liter desztillált víz.

Használat előtt az I. oldatból 1 részt veszünk és a

16 oldalas, izléses
„Agfa“ 1909. ismertetések
hegymászó-klisével
===== ingyen. =====

130 oldalas
„Agfa“-Photo-Handbuch
66—75-ik ezer.
Vászonkötésben ára . . 40 fillér.

„Agfa“-Metol
„Agfa“-Rodinal
„Agfa“-Amidol
„Agfa“-Eikonogen
„Agfa“-Glycin
„Agfa“-Ortol
„Agfa“-Metol-Hydrochinon
„Agfa“-Imogen-Sulfit
„Agfa“-erősítő
„Agfa“-réz-erősítő
„Agfa“-fixálósó tömbökben és töltényekben
„Agfa“-gyors-fixálósó, savanyu
„Agfa“-festőállandósító-só, semleges
„Agfa“-festőállandósító-töltények
„Agfa“-villanópor
„Agfa“-megvilágítási táblázat
„Agfa“-villanólámpák, (szabadalmazva) egy eszközben nappali és villanófényhez.

■ Poralakban ■

ill.

■ Töltényekben ■

ill.

■ Tömény-oldatokban ■

a foto-üzletek útján.

„Agfa“-gyengítő

■ A fotoüzletek útján. ■

II. oldatból tizszer annyit öntünk hozzá. Az oldat egyaránt használható hidegen és melegen. A képet vagy beletesszük, vagy ecsettel visszük rá az oldatot.

Megjegyezzük, hogy a különböző platinapapírok házilag is készíthetők. De ehhez kellő jártasság is szükséges. A bécsi nagymestere, Hans Watzek szintén saját preparálása platinapapírra készítette képei nagy részét. A platinaképekhez használt papírokon, melyeken zselatin, arrow-root, esetleg gummi-arabikum képezi a kötőanyagot, fémplatina képződése által tudvalevőleg vagy előhívás, vagy közvetlen másolás útján keletkezik a kép. A platina-képek külseje igen hatásos. Finom rézmetszetekhez hasonlítható fénytelen, a papír neme szerint fekete vagy sötétbarna és művészi szempontból véve, igen elterjedt az a vélemény, hogy semmi más eljárással készült fotográfia a platinaképeket felül nem mulja. A platina-eljárás főleg az angolok és amerikaiak technikája s abban csodálatos tökélyt produkálnak.

Aranyszinező fürdő uránnal. Két fürdőt készítünk:

I.	II.
60 kcm. víz,	50 gr. szóda,
1 gr. aranychlorid.	45 „ citromsav,
	560 kcm. víz.

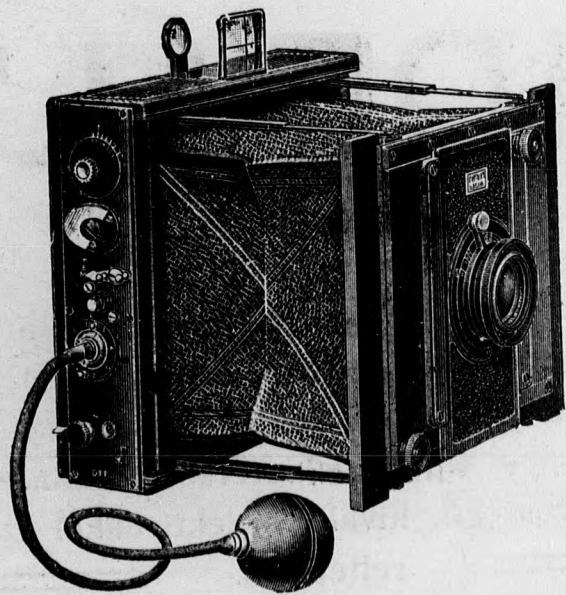
Használatkor 1 liter vízre 15 kcm. I. oldatot, 40 kcm. II. oldatot keverünk össze és még 0.25 gr. uránnitrátot oldunk fel benne. A klórezüst képek e fürdőben a bibortól fekete színárnyalatokig terjedő színt vesznek fel.

Mesterséges fényen másolt papírok kezelésénél előforduló hibák. Néha a képek kellemes kékes-fekete szín helyett inkább zöldesszínűek. Ez esetben az előhívó folyadék tulsok bromkálit tartalmazott. Nem szabad arra törekedni,

hogy a másolatok erőteljességét hosszú kinzás után az előhívóban érijük el, melyhez, hogy a fehérségeket tisztán nyerjük, tulsok bromkálit cseppentünk. Minden ilyen hiba inkább a kellő megvilágítás útján háritandó el. Az aránylag gyorsan lefolyó előhívás kellő ellenőrzése céljából minden képet legjobb egyenként előidézni. Arról is gondoskodni kell, hogy az előhívást követő kimosáskor a képek folyton mozgásban legyenek tartva. A kép egyes helyeinek sárgasága, — holott egyébként fehéren kellene maradniok, — csak akkor fordul elő, ha még a képen lévő előhívó oxidálása által szineződik és a festőanyagot a zselatinra viszi át. A káros hatású szineződés akkor áll be, ha a rövid exponálást túlhosszu hívás követi, vagy ha a képet ellenőrzés céljából többször kivesszük a hívóból. Bekövetkezhetik akkor is, ha romlott, vagy kevés nátrium-szulfidot használunk. A melegebb nyári hónapokban különösen vékonyabb papíroknál megesik, hogy előhívás előtt 4%-os timsóoldatba és folytonosan mozgassuk. Szürke foltok és fekete vonalak a rétegen éppen úgy, mint a brómezüst papíroknál a réteges oldal surlódása következtében keletkeznek, de a száraz képről alkoholba mártott vattapamacs segítségével dörzsölés által könnyen eltávolíthatók.

Brómezüst képek kék szinezése. Már ismételtelen közöltünk módokat és recipéket, melyek segítségével brómezüst képeket barna, kék, zöld, vörös stb. színűekre változtathatunk. A kék szinezésnek újabb recipéjét olvastuk legutóbb külföldi lapok egyike-másikában. Legegyszerűbbek ezek közül a következők: I. Mély kék színekhez: 2.5 kcm. 10%-os vastimsó-oldat, 2 kcm. 10%-os vörös vérlugsó-oldat, 2 kcm 10%-os kálium-citrátoldat, 10 kcm. 10%-os telített

Goerz-Anschütz-Klapp-Kamara „ANGO“

Goerz-féle „Dagor“, „CELOR“ vagy „SYNTOR“
kettős-anasztigmáttal.

Univerzális-készülék

amatőrök és szakfényképezők részére.

Könnyű, kis térfogatú és előkelő. — Toldalék a hátsó objektív használatához. — Goerz-féle tele-(táv)-berendezéssel távfelvételekhez is alkalmas.

Új modell:

Kívülről beállítható, zártan felhuzható redőnyzár, idő-, labda- és pillanatfelvételekhez egészen (1/1000 másodpercig.) Labdafelvételek 1/2—5 másodp. beállítható időtartammal.

Kapható az összes foto-üzletekben, és ha nem, akkor közvetlenül az

Österr. ung. Optische Anstalt C. P. Goerz Gesellschaft m. b. H.

Wien, VII., Bezirk, Stiftgasse No 21.

ERNEMANN

Tükör-Reflex Kamara

a legtökéletesebb és ajánlásra méltó kamara
művészek, újságírók és komoly amatőrök részére.

Méreték 9×9 , $6\frac{1}{2} \times 9$, 9×12 , $12 \times 16\frac{1}{2}$, és 10×15
sztereo- és panoráma-felvételekhez.

Kérje a mi gazdagon illusztrált új főárjegyzékünket.
!! Hivatkozzék „Az Amatőr“-re!!

Heinrich Ernemann, Dresden 179.

Új diszes ismertető árjegyzék ingyen.

:: Hüttig ::

„IDEAL”

kamara

Kis terjedelme, tönkretételmentes szilárdsága és pontos működése révén a legjobb kamara univerzális fényképezési-célokra. ♦ Optika tekintetében különféle fényerősségű, kiváló objektivekkel szerelhető.

A 386. sz. diszes főárjegyzék — „Az Amatőr“-re való hivatkozás esetén — ingyen és bérmentve.

Hüttig Aktien-Ges., Dresden 21.

Európa legnagyobb és legrégebbi kamaragyára.

◆◆◆◆◆ Fiók: Wien, IX. Bezirk, Berggasse No 4. ◆◆◆◆◆

timsóoldat, 0.5 kcm. 10%-os sósav, 90 kcm. 10%-os viz. II. Hideg kék színekhez: 2.5 kcm. 10%-os vastimsó-oldat, 2 kcm. 10%-os vörös vérlugsó-oldat, 6 kcm. 10%-os káliumoxalát-oldat, 10 kcm. 10%-os telített timsó oldat, 5 kcm. sósav, 90 kcm. viz. III. Szürkés-kék színekhez: 2.5 kcm. 10%-os timsó-oldat, 2 kcm. 10%-os vörös vérlugsó-oldat, 6 kcm. 10%-os kálium oxalát-oldat, 1 kcm. 10%-os borkő-oldat, 90 kcm. viz. IV. Vörös-ibolyakék színekhez: Az erőteljesen kékre színezett képeket rövid időre a következő oldatokba tesszük: 100 kcm. viz, 1 kcm. 10%-os szóda-oldat. Valamennyi színezésnél azonban fontos szerepet játszik az eredeti fekete-fehér brómezüst nyomatnak jellege is és netáni csalódások elkerülése végett jó eleve is megjegyezzük, hogy gyenge fakószürke brómezüstnyomatok vagy nagyítások a színezés által sem nyernek erő vagy mélység tekintetében. Jól színezett képet tehát csakis a már eredetileg jól előhívott képről nyerhetünk.

Léghólyagok elkerülése. A lemezek vagy papírok előhívásánál gyakran tapasztalható a réteg hólyagos volta. A „Phot. Magaz.” szerint e hiba 15–20%-os alkohollal az előhívóba való keverésével kerülhető el. Az alkohol az előhívónak mit sem árt.

Egyszerűsített eljárás autochromlemezekkel. Az amatőrök körében a színes fényképezés még nem terjedt el oly mértékben mint az remélhető lett volna. Ennek oka részint az autochrom-lemezek magas árával, másrészt bonyolultnak látszó kidolgozási módjával magyarázható. Az a sokféle oldat, melynek használatát az eredeti előírás nélkülözhetetlenné tette, már eleve kedvét szegte sok fényképezőnek az autochrom fotografálástól.

E hátrányokon segitendők a *Lumière* testvérek előbb

az autochrom-lemezek árát szállították le az eredetinek csaknem feiére majd az eljárást egyszerűsítették a következőképen:

Az első és második előidézéshez egy fürdőt használnak, amelynek összetétele:

1000 kcm. deszt. viz,
4 gr. metochinon,
18 „ vizmentes nátriumsulfid,
6 kcm. ammoniak (0.923 fajsúly),
1 gr. brómkáli.

A normálisan exponált lemezek e fürdőben 2 $\frac{1}{2}$ percig hivatnak elő. Túlexpozíciónál rövidebb, aláexponálásnál hosszabb ideig tart az idézés.

A kép megfordítása nappali fényben a következő fürdőben történik:

1000 kcm. viz,
2 gr. káliumpermanganát,
10 kcm. kénsav.

E művelet 3–4 percet vesz igénybe. Folyó vízben való $\frac{1}{2}$ pernyi mosás után másodszori hívás következik az előbbi előidézésben. Körülbelül 4 perc alatt ez is be van fejezve, amire mosás és megszáritás következik. A kép erősítésére a sublimát-nátriumsulfid erősítő használható.

Autochromlemezek erősítése. *Monpillard* a régi Monckhoven-féle higany és ciankalium erősítési módszereket eleveníti fel és autochromlemezek megerősítésének céljára is. Ez eljárás szerint a fixált és jól kimosott autochrom-lemez következő oldatokban erősítendő: I. 2 gr. higanyklorid, 2 gr. brómkálium, 200–250 kcm. viz, 5 gr. ezüst-nitrát. Alapos mosás után a lemezt II. 10 gr. ciankalium, 250 gr. viz és 5 gr. ezüstnitrát oldatában feketítjük.

OPTISCHE ANSTALT C. RODENSTOCK ♦ MÜNCHEN ♦ ISARTALSTR. 41

EURYGONAL F : 3,8

Kettős anasztigmát

IMAGONAL F : 6

Univerzális anasztigmát

PANTOGONAL F : 18

Szeleslátású anasztigmát

HELIGONAL F : 5,2

Kettős anasztigmát

Aplanátok ✨ Árckép- és telep-objektívek ✨ Rézi kamarák

46. SZÁMU ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Vezérképviselő Magyarországnak részére: **Maximilian Weiss** WIEN II|2 UNTERE DONAUSTR. 23

Lumière Autochrom-lemezek

!! Hála az új javított !!
!! gyártási eljárásnak !!

1909. március 1-től fogva

úgy a kidolgozási eljárás egyszerűsítése, valamint a lemez-

árak jelentékeny mérséklése

☐ is lehetővé vált. ☐

Új árjegyzéket és új használati utasítást „Az Amatőr“-re való hivatkozással díjtalanul kérjen a

Société **A. Lumière et ses Fils**
Lyon-Monplaisir (France)

Leonar- Werke

ARNDT & LÖWENGARD

Stammhaus und Fabrik: WANDSBEK, Zollstrasse 8.
Filiale: BERLIN SW., Friedrichstrasse 12.

ÁRJEGYZÉK
1909-re
MEGJELENT.

„Az Amatőr“-re való hivatkozás esetén
☐ ingyen és bérmentve. ☐

A modern amatőr és szakfénykepezőknek!

Albumat-papír

elnevezés védve

Schwertter mattalbuminpapiros

a Deutscher Photographen-Verein által a Kleingrothe-alapítvány díjával (ezüstözött kina-serleg 300 márka értékben) és az első egyesületi díjjal (ezüst éremmel) lett díjazva és pedig rendkívüli tartósságáért, kipróbált szállítóképeségéért és egyéb kitűnő tulajdonságaiért. ::

Schwertter-gázfénypapír fehér és fényes; chamois; finom-szemcsés. Pompás papír a világosságsegény téli hónapokban

Önszinező Schwertter-celloidinpapír fényes és fénytelen szokott vastagságban

(vékony) és kartonvastag, valamint önszinező Schwertter-celloidin-levelezőlapok, fényes és fénytelenek. Kezelés csupán konyhasó- és fixálófürdőben, vagy csupán fixálófürdőben, ennél fogva nagy megtakarítás időben és pénzben. Továbbá az egész világon elterjedt Schwertter gyártmányokat ajánlja a

Vereinigte Fabriken photographischer Papiere Dresden-A.

Nagybani raktár Ausztria-Magyarország részére:

Kommandit-Gesellschaft Rudolf Wollner & Cie Photographische Industrie. Wien, XVIII/1. Czermakgasse 3.

▲ Kiállítások, versenyek, pályázatok. ▲

Nemzetközi fotonap. Miként már régebben közöltük, a drezdai kiállítás ötletéből, nemzetközi fényképésznapot rendeznek Drezdában, amely július 7-étől 10-ikéig fog tartani. A szász király védnöksége és János György herceg diszelnöksége alatt tartandó fényképésznapi eszméje mindenütt élénk visszhangra talált, amit legjobban az bizonyít, hogy már eddig is 33 egyesület és szövetség a fotonapért és főleg a szakfényképészek számos kitünősége jelentette be részvételét. A résztvevők fogadtatására és elszállásolására az előkészületeket már megtették. A fényképezés legújabb vívmányairól egész sereg előadást jelentettek be már eddig is, amelyek a nagyszabású kiállításnak szakértő vezető kísérete mellett történő megtekintésével kapcsolatban, kétségtelenül nagy mértékben hozzá fognak járulni az ismeretek terjesztéséhez. Az előkészítő-bizottság amelynek egyes tagjai a fényképésznapi tagjainak a kiállított tárgyakra vonatkozólag is mindenütt részletes magyarázatokkal fognak szolgálni, előre gondoskodott arról, hogy a tanulságos kirándulás minél kevesebb költséggel járjon. Miként értesülünk néhány kiváló és törekvő fiatal hivatásos fényképezőnk, többek között az „ujak” kisdud csoportjából néhányan állami ösztöndíjat nyertek a kiállítás és szaktanácskozmányokon való tanulmányi célra. Csak azután érdemtelensége oda nem való elemeknek ne jusson az!

Díjpályázat. Szívesen utalunk e helyütt is arra a harmadik díjpályázatra, melyet a *Leonarwerke, wandsbeki* gyár azokra a legjobb képekre hirdet, melyek az ő kitűnő gyártmányu celloidin-papírjaira vagy levelezőlapjaira másoltattak. A pályaműveknek június hó végéig a pályázatot

hirdető gyár birtokában kell lenniök. A „Die Sensation der Amateurphotographie“ című ismertető füzetet, — mely a részletes pályázati feltételeket tartalmazza — „Az Amatőr“-r való hivatkozás esetén — teljesen díjtalanul és bérmentv küld a fenti gyár.

Fejedelmi látogatók a drezdai kiállításon. Hogy a fotógyáripar fejlődés képességét Németországban még a legfelsőbb körökben is milyen érdeklődéssel kísérik, azt élénken bizonyítja az a látogatás, amellyel *Frigyes Ágost szász király* a drezdai nemzetközi kiállítás iparcarnokát kitüntette. A szász király maga is gyakorlott műkedvelő és ezenfelül az ipari viszonyok alapos ismerője. A szakértő szemével nézett tehát végig mindent és ezt azzal is bizonyította, hogy többek között az Ernemann részvénytársaság kiállítási helyiségében oly kamarát kívánt látni, amely éppen egyszerűsége révén tűnik ki. Az elébe tett modellt azután teljes dicséretével tüntette is ki. A cég kiállítása iránt a királyon kívül az uralkodó család tagjai is a legnagyobb érdeklődést tanúsították, amit ismételt látogatásuk és minden iránt megnyilvánult érdeklődésük igazolt. Ezek a magas látogatások élénken bizonyítják, hogy a szászok fejedelme és uralkodó családja szívesen eljár tanulni oda-ahol arra tényleg alkalom nyílik.

A „N. P. G.“-kiállítás. Különös látványosságok képez a drezdai nemzetközi kiállításon a *Neue Photographische Gesellschaft A. G.* külön kiállítása. A látogatót egyenesen meglepi a jól ismert cég köztudomású sokoldalúsága, amelyet itt gyártmányaival szemléltetőleg is bemutat. Fényérzékeny papírok, műlapok, látképek, sztereoszkopképek, látképes levelező-lapok, plakátok és másfajta reklámképek dus választéka gyönyörködteti a szemet és egyben ér

UJ!

DIAMANT VAN BOSCH=MATT!

UJ!

Vörös gyorsan másoló legnagyobb brillánca.
Cink és gyorsan szinez lágy negativeknél.
Diamant van Bosch-Matt I. egyszerű vastagság. Nincsenek bronz árnyékok.
Diamant van Bosch-Matt III. kétszeres vastagság. Nincsenek fekete foltok.
Diamant van Bosch-grobkorn (durva szemcsészetű) chamois színek és fehér.
Diamant van Bosch-Feinkorn (finom szemcsészetű) chamois és fehér.
Diamant van Bosch-Negro, egyedül a platin-fürdőben, aranyfürdő nélkül szinezhető.

Minták mindenkor ingyen és bérmentve!
Ügyeljünk a védjegyre és a gyártás helységnevére.

Fabrik fotogr. Papiere.

E. van BOSCH G. m. b. H. STRASSBURG Els.

Sürgöncim : **BOSCHMATT.**

Gyári raktár és vezérképviselet Magyarország, Ausztria és a Balkán államok részére
Commandit Gesellschaft Rudolf Wollner & Cie.

PHOTOGRAPHISCHE INDUSTRIE.

WIEN XVIII. Czermakgasse 12 Telephon 15872.

idélális kamarája minden komoly amatörnek
és szakfényképésznek; kitünő szerkezet
Elegáns kivitel.

Szállítható az összes szokásos keretekben,
valamint 9×14 cm. és 10×15 cm.-esben is
mint tekercs és panoráma-kamara.

Érdekes árjegyzék ingyen és bérmentve!

Camerawerk Sontheim 83, am Neckar.

Vezérképviselő Magyarország-Ausztria részére:

Eugen v. Károly, Wien, VIII., Josefstädterstr.
14. Mezzanin.

UJ SZAKÜZLET

WANAUS FERENCZ ÉS TSA
FÉNYKÉPEZÉSI CIKKEK SZAKÜZLETE
BUDAPEST, IV. KÁROLY-
KÖRUT 22. SZ. (RÖSER-BAZÁR)

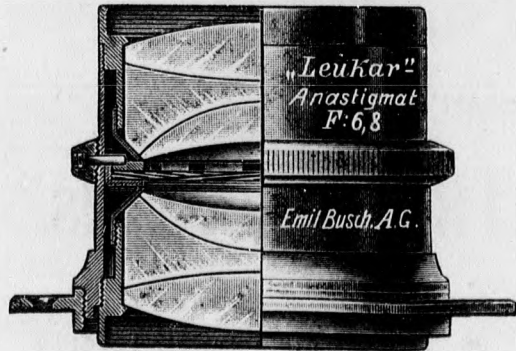
TELEFON-SZÁM: 163-69.

MODERN FÉNYKÉPEZŐGÉPEK. ELSŐRENDÜ
OBJEKTIVEK. DÚSAN FELSZERELT RAK-
TÁR ELSŐRENDÜ LEMEZEKBE, PAPIROK-
BAN ÉS ÁLLANDÓAN FRISS ÉS TISZTÁN
KEZELT VEGYSZEREKBE. MINDENMŰ
FÉNYKÉPÉSZETI MUNKÁK KIDOLGOZÁSA.

Busch

„Kettős-Leukar“-Anasztigmat F:6,8.

Uj szimmetrikus szerkezetű, nagy használhatóságu kettős-anasztigmat,

mely nagy fényerejénél és nagy képszögénél fogva a szó legszoro-
sabb értelmében univerzális-objektívnek mondható. Az alacsony
számok az összes régi kamarákhoz alkalmasak, a magasabb számuak
a szakfényképező céljainak felelnek meg jól.

1909. évi árjegyzék Busch-objektívekről és kézi-
kamarákról — „Az Amatör“-re való hivatkozás
esetén — teljesen ingyen és bérmentve.

Kapható az összes fotoüzletekben, ha helyben nem kapható, készséggel közöljük a beszerzési forrást.

Emil Busch A.-G., Optische-Industrie, Rathenow.

dekes tanulmányt is nyújt az érdekelteknek éppugy mint a laikusoknak. Felhívjuk lapunk olvasóinak figyelmét egyuttal arra is, hogy az agilis cég kiállítása színhelyén mindennap d. u. 1/2,5 órakor előadás keretében gyakorlatilag bemutatja az „askau“-eljárást, úgy hogy ennek új és érdekes eljárásnak egyszerűségéről és előnyeiről minden érdeklődő személyesen is meggyőződhet. Az askau-eljárás-hoz szolgáló foto-cikkek a helyszínén is kaphatók és ezenkívül természetesen minden szaküzletben is.

Díjpályázat. A „Chemische Fabrik Brugg A.-G. bruggi (Schweiz) fotokémiai gyár negativekre és pozitívekre nagyszabású díjpályázatot hirdet. A negativeknek és előhívós — papírokon készült pozitíveknek a fenti gyár „Vindonissa“ elnevezésű kitűnő és sokoldalú *pyramidol-előhívójával* kell előhívva lenniök. Az egyes díjak 100—3000 frank között váltakoznak. Részletes pályázati feltételeket kizárólag „Az Amatőr“-re való hivatkozás esetén küld a fenti gyár. A részvétel egyidejűleg szerkesztőségünkben is bejelentendő.

KÜLÖNFÉLÉK.

A német fotopapír-gyárak iparának sikere. A német fotoipar és kereskedelem szemmel láthatólag egyre nagyobb tért hódít a világon. A fényképezési iparban tudvalevőleg napról napra kerülnek újdonságok a szakvilág elé; a gyárakban és laboratóriumokban szüntelenül lázas munka folyik. Hogy egyes, modernül vezetett gyárak, milyen kiváló eredményeket érnek el, azt élénken illusztrálja a drezdai *Vereinigte Fabriken photographischer Papiere* cég sikere, amelyet idejű újdonságával az *Albumat* papírral ért el. Egy Sumatra szigetén Medan Deli-ben elő német fényképező C. J. Kleingrothe a „*Deutscher Photographen Verein*“ utján értékes díjat tűzött ki egy a tropikus vidékeken használható kimásolópapírra. A díj egy ezüstbevonatú chinaserleg, mely mintegy 300 márka értéket képvisel. A pályázati felvétel szerint olyan papírnak kellett oda ítélni, amely a tropikus klíma- viszonyoknak kémiailag és mekaniailag egyaránt ellenáll. Hosszu, fáradságos kísérlet után sikerült a *Vereinigte Fabriken Photogr. Papiere* gyárnak az *Albumat* papírt oly módon előállítani, hogy az immár a Kleingrothe pályázat nehéz feltételeinek is minden tekintetben megfelelt. A bíráló bizottság tehát a díjat egyhangulag a fenti jeles gyárnak ítélte. Hogy az „*Albumat*“-papír előállításának milyen fontosságot tulajdonítottak, élénken bizonyítja az a második kitüntetés, amely a Kleingrothe díjjal egyidejűleg a cégnek osztályrészt jutott. A „*Deutscher Photographen Verein*“ ugyanis kisegítő díj gyanánt még első kitüntetését, az egyesület ezüstérmét ítélte a „*Vereinigte Fabriken*“-nek. Az „*Albumat*“ papír amellet, hogy ellenálló képessége révén a tropikus vidékeken megbecsülhetetlen, mint *művészi kimásoló papír is felette értékes*. Elismeréssel vesszük tudomásul ez örvedetes eseményt, amely a német alkotó-szellem kiváló képességéről ad ismét tanúságot és egyben jelentékeny lendületet jelent a fotoiparban és művészetben is.

A „Nettel“ kamaragyár képeslevelezőlapjai. Pompás kivitelű és igen kedves reklám-levelezőlapokat bocsátott ki most a Nettel Camerawerk G. m. b. H. Sontheim. a. N.-i cég. A „Hallo-Papa kommt mit Nettel“ („Nézd az apa jön a Nettel-lel“) felirással ellátott, tükörfényes levelezőlap kitűnően sikerült és ujjongó két gyermeket ábrázol. E levelezőlap nagy gyönyörűségére fog szolgálni mindenkinek,

aki kapja. A Nettel-cég — lapunkra való hivatkozás esetén — több példányt is szívesen és *díjtalanul* megküld minden olvasónknak.

„Hrdliczka“-árjegyzék. A Ferdinand Hrdliczka wieni fotokémiai gyár, amelyet most vett át a kontinens egyik legregibb fotovegyészeti gyára, az ugyancsak wieni *E. A. Just & Co.* cég legújabb árjegyzékét most adta ki. Az új és kétszeres terjedelemben megjelent árjegyzék könnyen áttekinthető és minden fölösleges sallang mellőzésével van összeállítva és nagyon sok érdekeset nyújt, felsorolva és ismertetve a cég különféle készítményeit. A rég ismert és jónak bizonyult cikkek — „Rembrandt“-papír (erőtlen negatívokhoz), „Rembrandt“ füstmentes zsebvilágító-készülék, a legkülönbözőbb celloidin-, aristo-, brómezüst- és műmásolópapírok, lemezek és vegyszereken — kívül egy pár újdonságot is foglal magában, amelyeket érdemes felemlíteni. Így pl. a különböző albuminpapírok és a házilag való érzékenyítéshez alkalmas papírosok is főleg a a szakfényképezőket, — de az amatőrök egy részét is — érdekelheti. De az amatőr különös érdeklődésére főleg az a sokfajta rostozatu, szemcsészetű és színárnyalatu *gumminyomat-papír* számíthat, melyek neki a zselatinozás és chromozás, szóval az előpreparálás munkáját, fáradságát és idővesztését takarítják meg. E papírok ára — különösen kiváló, sőt elsőrendű minőségüket tekintve — igen mérsékeltnek mondható.

Kiváló érdeklődést érdemel azonban a cég „*Vigor*“ elnevezésű új fénytelen papírja, melyet teljesen különleges eljárás szerint 12 különböző válfajban gyárt. Az e papíron készült nyomatok abszolút fénytelenek, emellett a mély árnyékokban árnyalat és részletgazdagságot tüntetnek fel. Tónusuk gyönyörű, pedig kezelésük valóban a lehető legegyszerűbb. E papíros egyesített és különválasztott színező, rögzítő (tonfixáló) és platinszínezéshez egyaránt kitűnően alkalmas, az egyszerű rögzítő fürdőben pedig kellemes vöröskréta (röt) színt nyer. A „*Vigor*“-papírok csakugy retusálhatóak, mint akár az akvarell-papírok. Eppen ezért e papíros igen gyorsan számos hívet hódít majd magának, mert a fentebb felsorolt előnyökön kívül még a legfontosabb egyikével, a rendkívül hosszú ideig való eltarthatás erényével is bír.

„Az Amatőr“-re való hivatkozás esetén a cég készségesen és díjmentesen küldi meg e legújabb árjegyzékét is, mely már tájékoztató tartalmánál fogva is megérdemli a meghozatást. (A cég pontos címét l. lapunk hirdetései között.)

IRODALOM.

Uj könyv.

Különleges fényképezési eljárások. Rövid idő múlva egy vaskos kötet fogja elhagyni a sajtót, melyben „*Különleges fényképezési eljárások*“ cím alatt Papp Béla számtalan olyan eljárásnak a leírását gyűjtötte össze, mely eljárások magyar nyelven eddig még nincsenek ismertetve. A leírásokat részint különböző nyelvű idegen kutforrásokból, részint a saját tapasztalatai után állította össze, röviden, de kimerítően és könnyen érthetően vannak leírva.

A mű többek közt ismertetni fogja az arc- és tájképfotografálásnak újabb módjait, mint pl. a foto-skiccek készítését, a reprodukáló és a fényképezéssel kapcsolatos sokszorosító ágak rövid ismertetését, azonkívül foglalkozik a radiografiával, színes és természetes színű fotografálással, tudományos, szórakoztató és tréfás eljárásokkal, búvészekkel, továbbá a fényérző lemezek és papírok preparálásával, a függelékben pedig számtalan hasznos és célszerű utmutatással szolgál, melyeknek minden amatőr igen nagy hasznát veheti. A szöveget számtalan illusztráció is fogja díszíteni. A mű tehát előreláthatólag igazán hézagpótló lesz, mert nemcsak a fentemlített eljárások leírását, de a fotografálásnál gyakorolható összes eljárások leírását, de a fotografálás hely szűk lenne. Mutatványt belőle lapunk múlt számában közöltünk. A mű ára fűzve 4 korlesz és augusztus közepe táján fog megjelenni. Előjegyzéseket és előfizetéseket „Az Amatőr“ kiadóhivatalánál eszközölhetők. Ugyanitt előfizetési-gyűjtőlevelek is kaphatók. Minden 10 előfizető, vagy rendelő után egy tiszteletpéldány jár ki a gyűjtőknek.

Szönyegeket javításra, mosásra és tisztításra elvállal **Brandl Arthurné** :: perzsa szőnyeg raktára. :: Budapest, VII., Erzsébet-körut 18. I. em. 7. ——— A legolcsóbb bevásárlási forrás.

LIPP GYULA
ékszerész-, arany- és ezüstműves
Budapest, IV., Koronaherceg-u. 18.
▲ Menyasszonyi kelengye és ajándékok. ▲
Telefon: 76-52. Alapítotott 1849.

Kaphatók a fotoüzletekben

Film-kifeszítők, film-sulyzók, tok- és gyűrűszorítók filmekhez. Háromkarú lemezemelők.
Egyedüli gyártóink: Aug. Chr. Kitz, Frankfurt a. Main.

WORNITZER LIPÓT
fényképész, a „Photo-Club, magyar amatőr-fényképezők országos egyesületé”-nek assistense.
BUDAPEST, IV., Ferenc József-rakpart 17. V. em. (lift).
Mérsékelt díj mellett, alapos szakszerű oktatást ad amatőröknek a fényképezés bármely ágában és összes művészies eljárásaiban; továbbá jutányos árak és leggondosabb kivitel mellett
Elvállal mindennemű fényképezési munkát amatőrök részére
u. m. lemezek és filmek előhívását, negatívak javítását és retusmunkákat. — Másolatok készítését bármily eljárás szerint, bármily kívánt kivitelben. Nagytásolat. — Művészies platin, pigment és gummi-nyomatok készítését. Vetítő- és stereoskop-képek készítését.

Szász királyság
Technikum Mittweida.
Igazgató: A. Holz, tanár.
Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépészmérnökök, technikusok és művezetők kiképzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépépítő laboratóriumok Gyári tanulóműhelyek.
3610 hallgató a 36. iskolai évben.
Programm stb. díjtalanul a titkárság által.

Képkerekek

amatőrök részére; 800 féle mintából, a legolcsóbbtól a legdiszesebb kivitelig, de mindig izléses és szolid kivitelben, jutányos áron szerezhetők be:

WINKLE NÁNDOR 1863. óta fennálló üzletében
Budapest, IV., Kigyó-tér 5. és műkereskedés IV., Váci-utca 2.

„AZ AMATŐR” bekötési táblája

(préselt bőrutánzatu angol vászon az új címlaprajzzal)

az 1908. évi és régebb évfolyamokhoz 3 korona.

Bérmentve!

Bérmentve!

■ ■ ■

Megrendelhető „AZ AMATŐR” kiadóhivatalában.

Fényképezési cikkek szaküzlete.

ROGÁTSY KÁLMÁN Budapest, VII., Rákóczi-út 10. Sip-utca sarkán.

KÉZI KAMARÁK, műkedvelő-készülékek, legegyszerűbb szerkezettől a legmodernebb kivitelig.
KODAKOK: Zeiss-Minimum-Palmos, Goerz-Ango, Hüttig-féle Cupido, Wünsche-féle Victrix-kamarák nagy választékban.

LEMEZEK, PAPIROK, vegyszerek mindig friss állapotban, csinos kivitelű kartonok nagy választékban. „Az Amatőr” előfizetői és Klubtagok árkedvezményben részesülnek. Sötét kamara használata díjtalan. Árjegyzékem ingyen és bérmentve.

▲ SZERKESZTŐI ÜZENETEK. ▲

„Az Amatőr” első országos művészi fényképképző kiállítását az általános — és főleg vidéki olvasóink részéről megnyilvánuló érdeklődésre való tekintettel ez évi július hó végéig meghosszabbítottuk.

Sz. J. gyógyszerész Erdőszentgyörgy. A kézirat mindig szívesen látott vendég szerkesztőségünkben — természetesen a szerzője is — és miként a pénzből, sohasincs belőle elég. Természetesen, ha jó. Ezért t. olvasóink nevében is kérünk ismét gyakrabban és többet belőle.

Ifj. F. F. Putnok. Szívesen vesszük tudomásul, hogy kiállítási híreink között az új magyar „Erit” lemezekről szóló is megfogadta figyelmét. Díjtalan mintákat — természetesen csakis lapunkra való hivatkozás esetén — készséggel küld az „Első Magyar Fotoipar r. t.” Budapest, IX., Tóth Kálmán-utca 8.

F. F. Putnok. Országos kiállításunk a margitszigeti főhercegi kastélyban nyílt meg újra, a hol jóval az előre tervbe vett időtartamon túl lesz látható; ha ugyan az a nagy érdeklődés, mely iránta minden oldalról, — főleg amatőrtársaink részéről nyilvánul — nem csökken. Szívesen tekintünk elibe az Ön bejelentett látogatásának is.

F. B. Resioza. Az amatőrfényképek képcseréje, ha nem is új eszme — mert hiszen lapunkban mi is felvetettük már — azonban mindenestre jó és főleg követendő lenne. Ezért szívesen adjuk e helyütt is tudtára az Ön ebbeli felhívását és saját szép képeinek másokért cserébe való ajánlását. Mult számunkban közölt képét már ez oknál és célnál fogva is készségesen mutattuk be.

W. P. Székesfehérvár. Volt-e a hirdetésnek hatása? Akadt-e már vevője a gépeknek? Ha ismét lesz valami alkalmi vétel, szívesen értesítjük. Minő készüléket óhajt az eladásra kínáltak helyett venni? Egy jó tanácsot adhatunk Önnek. Ne az olcsóság, hanem a jó minőség legyen a választásnál a főszempont.

K. O. fényképész. Hirdetését szívesen tettük közzé. De éppily szívesen látnók Önt is előfizető-olvasóink között. Mert rendes körülmények között *csakis* ezeknek jár a szabadhirdetés.

Sz. I. káplán Tápió-Györgye. Csodáljuk, hogy Ön a napilapokban mit sem olvasott kiállításunkról, holott az összes lapok már ismételtelen igen elismerően foglalkoztak vele.

P. Ö. szerkesztő, Gyulafehérvár. Vándorkiállításunk ügye szorosan összefügg azzal, hogy a vidéki városokban élő t. előfizetőink képesek-e saját városukban oly rendező-bizottságot szervezni, mely ez értékes anyagot nem csak szépen elhelyezni, de egyúttal a felelősséget érte elvállalni is képes. Erre elsősorban a *vidéki fotoegyesületeket* tartjuk hivatottnak.

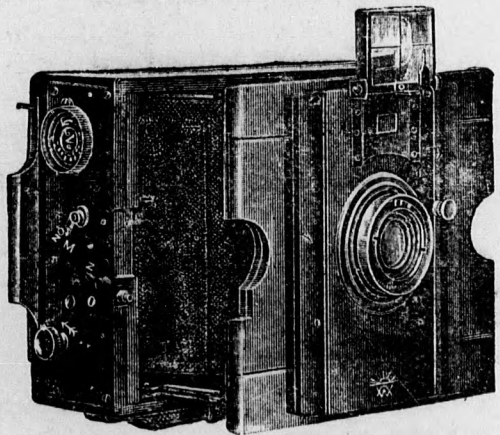
Főszerkesztő és kiadótulajdonos: KOHLMAN ARTÚR dr.
Társ-szerkesztő: GÁBOR JÓZSEF.
Helyettes-szerkesztő: SZ. KISS LAJOS vegyész-mérnök.
Főmunkatársak: SZTANKOVCSKY JÓZSEF és SZEGHALMI GYULA
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Baross-tér 15.
Bercsényi-nyomda r.-t: Budapest, VIII., Reviczky-tér 5.

Aki Kamarát Objectívet akar venni,

! eladni, ! ! cserélni !

forduljon tanácsért
„Az Amatőr“-höz

Az „adás-vétel-csere” rovat az
előfizetőknek ingyen áll rendelkezésre.
(Válaszbélyeg melléklendő.)

Lechner

új zseb- és kézi-kamarái

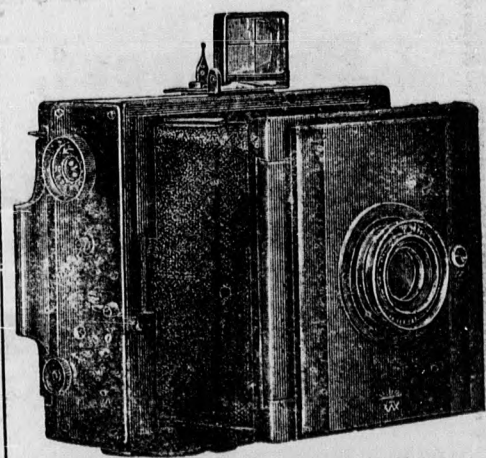
elsőrangú készülékek.

Az összes készülékek elsőrangú pillanatfelvételekhez való kettős redőnyzárral felszereltek. A zár $\frac{1}{1000}$ másodperces gyorsaságig szabályozható és nyílása teljesen zárva húzható fel.

Kapható az összes jobb foto-üzletekben
vagy közvetlenül a gyártóknál

Fabrik photographischer Apparate
R. Lechner (Wilhelm Müller)
Wien, I. Graben 31.

Kérje tartalmas 60. számú árjegyzékünket
Ingyen és bérmentve!

Aki a modern irodalommal lépést akar tartani,
 aki nemcsak regényeket, színműveket stb., hanem komoly, tudományos munkákat is szeret olvasni,
 aki súlyt helyez arra, hogy teljesen tiszta könyveket kapjon kölcsön, az lépjen a „Modern könyvtár” előfizetői sorába.

!KÖLCSÖNKÖNYVTÁR!

A „MODERN KÖNYVTÁR”

■ könyvkölcsönző vállalat ■

Budapest, VI., Andrásy-ut 38. szám.

Telefon 82—24.

Előfizetőinek **Budapesten házhoz szállítja, vidékre postán küldi** a legújabb magyar, német, francia és angol könyveket.

■ **Ismertetés ingyen!** ■